49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1510 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ ՄԱՅԻՍ 26–8 ՅՈՒՆԻՍ 1906 15 ՐԷՊԻԼ, ԱԽԷՐ 1324 – 26 ՄԱՅԻՍ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ՀՈՒՐԱՏՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی: اوهانس فریه
اداره‌خانه‌سی: باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Դուռառեղերու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Կրթական ծրագրին վերաքննութեան գործին մէջ կէտ մը կայ, զոր կ'արժէ պարզել իբրեւ մեր նկարագրին արտայայտութիւններէն մին։

Ուսումն. Խորհուրդը ինք իրեն վերագրած իրաւասութեանց մէջ ծայրայեղութեան դիմած է նախ ընդհանրապէս, եւ ապա մասնաւորապէս։ Բուն կրթական ուղղութենէն, այսինքն ուսմանց ծրագրէն չեզեալով, օրէնք ու պատուիրանք ալ սահմանելու կ'ելնէ տղայոց դպրոց ընդունուելու տարիքը ճշդելու համար։ առանց ուրիշին խորհուրդ հարցնելու կ'որոշէ, զոր օրինակ, որ մանկապարտէզի Ա. և Բ. դասարանները ջնջուին, այսինքն հինգ տարեկանէն սկսեալ միայն տղաքը դպրոց ընդունուին։ Ասիկա «ընդհանրապէս»ն է։ Գալով «մասնաւորապէս»ին, Ուսումն. Խորհուրդին անդամներէն մին, որ Սկիւտարի միացեալ Թաղական Խորհուրդին ալ անդամ է, և դըպրոցներուն տեսչութեանց և դպրոցական գործոց յանձնակոյ ելմտացոյցին պատասխանատու առթիւ կ'առաջարկէ ջընջուած համարիւ այժմէն Մանկապարտէզի երկու դասարանները, և այս պարագային նախատեսութեամբ վարուիլ նոր ելմտացոյցին պատասխանութեան մէջ։

Գալով պահ մը Ուսումն. Խորհուրդին որոշման սկզբունքին տակ և անձեռնհաս կողմը, ըսե՛նք նախ թէ Խորհուրդին անդամներէն ո՛չ մին այժմէն կրնայ իրաւունք և պարտականութիւն ունենալ իբրեւ օրէնք պարտաւորիչ ընել տալու սկզբունք մը, որ վերացման կը կարօտի գործադրութեան համար։ Կը տեսնէ՞ք թէ ո՛րքան գեղեցիկ բան է Վարչութեան այն որոշումը թէ վարչական ժողովներու և յանձնաժողովներու անդամները չեն կրնար միեւնոյն ատեն անդամակցիլ այնպիսի մարմիններու, որոնք նոյն ժողովներուն և նոյն յանձնաժողովներուն համարատու ըլլալ կոչուած են, ինչպէս Թաղ. Խորհուրդները և հոգաբարձութիւնները Ուսումն. Խորհուրդին, Տընտեսական Խորհուրդին և ասոնց միջոցաւ Կեդր. Վարչութեան։ Գեղեցիկ պիտի ըլլայ այս սկզբունքը, եթէ գործադրուէր սակայն։

Չեմ կարծեր որ Ուսումն. Խորհուրդին կողմէ դպրոցական տղայոց տարիքին մասին տրուած որոշումը ծանօթ ըլլայ նոյն Խորհուրդին անմիջական շրջանակէն դուրս, և մեր այսօրուան յայտնութիւնը կատարեալ անակնկալ մը պիտի ըլլայ բոլոր Թաղերուն տեսչութեանց և դպրոցական վարչութեանց համար, բաց ի Սկիւտարի նոյն մարմիններէն, որոնք նախանձելի քանքը ունին իրենց մէջ վայելելու Ուսումն. Խորհուրդին անդամի մը իմաստութիւնը։ Բայց Թաղ. Խորհուրդին մէջ բազմելու իրաւունքը Ուսումն Խորհուրդին մէջ նստարան ունենալու իրաւունքին հետ կապուած չէ, և հետեւաբար իրաւասութեան անհարկի չեղումի մը և միտք պղտորող ընթացք մը միայն կրնայ համարուիլ Ուսումն. Խորհուրդին անդամին ոսնձգութիւնը Թաղային մարմնոյ մը կողմէ պատրաստուելիք ելմտացոյցին մէջ, իմաստութեան չի պատշաճիր Խորհուրդին մտերմութիւնները անժամանակ մերկացնելը՝ բանդիտութիւն ձեւացնելով։

Այս առթիւ սակայն աւելի հետաքրքրաշարժ երեւոյթ մը կ'առնէ կրթական ծրագրին վերաքննութեան խնդիրը, որ առասպելական յապաղումէ մը զատ կը ներկայացնէ նաև անգործադրելի կէտեր, ինչպէս հետզհետէ ի յայտ կուգան Խորհուրդին անդամներէն այսօր մէկուն, վաղը միւսին անգաղտնապահութենէն։ Գրեթէ ընդհանուր է այն կարծիքը որ մամլոյն միջոցաւ յայտնուեցաւ, թէ երկու տարիներու յաւելումը քալելիք գործ չէ, թէ վերջին տասնամեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ որ ներկայ դպրոցական շրջանին ուղիղ կիրարկութիւնը անգամ խիստ դժուարին կըլլայ, ա՛ւելի մեաց եթէ երկու տարի ևս իբրեւ պարտաւորիչ միջոց աւելցուի Թաղային վարժարաններուն ուսումնական շրջանին վրայ։ Այս երկու տարին ալ աւելցնելով, տղան 17—18 տարեկանը պիտի անցնի, և այսպէս նախնական վարժարանէն դուրս պիտի երթայ երկրորդական ուսմանց պարապելու համար։ Երկրորդական ուսմանց պարապելու նպատակ և կարողութիւն ունցողները անկարելի է որ 14էն անդին սպասեն Ուսումն. Խորհուրդին վարած Թաղ. վարժարաններուն մէջ, իսկ նպատակ և կարողութիւն չունցողներն ալ արդէն իսկ մինչեւ առ առաւելն 15 տարեկան իրենք զիրենք դուրս հանած կ'ըլլան դպրոցէն։ Այս՝ առաջին անպատեհութիւնն է։

Երկրորդ անպատեհութիւնն է մեր դպրոցներուն նիւթական կացութեան մասին Ուսումն. Խորհուրդին չնչաբարձիկ անասարերութիւնը։ Իբր թէ ամէն վարժարան կանխաւ ունի իր տրամադրելի եկամտացոյցը, և իբր թէ Ուսումն. Խորհուրդը գոց գիտէ զայն, և ուզածին պէս կը կազմաւորէ առատ դրամները ծախսելու օգտակար եղանակը։ Առանց երկու տարիի յաւելումին իսկ ի՞նչ կը քաշեն արդեօք դպրոցական մարմինները երկու ծայրերը իրար բերելու համար։ Ուսումն. Խորհուրդը գիտէ՞ այս կէտը։ Երկու տարիին յաւելումը ուսումներու ալ ընդհանուր յաւելումը կը նշանակէ, հետեւաբար և պիտուէի անհրաժեշտ յաւելում, քանի որ մանուկներու պէտքը աւելի զգալի պիտի ըլլայ, և թոշակներն ալ ըստ այնմ պիտի բարձրանան։ Երկու կարեւոր կեդրոններ, Բերա եւ Գալաթիա, ուր այնքան պատեհութիւններ կան երկրորդական ուսմանց պարապելու, քանի՞ հոգի պիտի օգտուին ձեր երկու տարիին յաւելումէն։ Նիւթական կարողութեամբ օժտեալ ծնողք արդէն իսկ հիմա չեն յօժարիր իրենց զաւակներուն նախնական կրթութիւնը տոմսային վարժարաններուն մէջ աւանդել տալու, և անոնց առաջին մանկութիւնը հապիւ հազ թաղայինին մէջ պարարկելէ վերջ կը ղրկեն օտար վարժարան։ Երկու տարիին համար պիտի յօժարին հիմա իրենց տղոյոց թիւնը փոխել, քանի որ եւաքը դարձեալ պիտի պարտաւորուին ուրիշ տեղ ղրկել։ Աղքատին զաւակներն ալ, որոնք անթիւ չեն արդէն, նոր բեռ մը պիտի աւելցնեն եկամտացոյցին վրայ, որ անկայուն է միշտ և փոփոխական։ Հետեւաբար երկու տարիին յաւելումը ակադեմական նորութիւն մըն է, գործնական հանգամանք մը չունի բնաւ։

Գալով տղաքները մանկապարտէզ ընդունելու հասակին, զոր Ուսումնական Խորհուրդը նախ առնուներ է հինգ տարիքին, բայց յետոյ չորսին կայանք առեր է, — կ'ըսուի — իր անդամներէն մէկուն դիտողութեան վրայ, ասա՛ ալ ըստ ինքեան անխորհութեան արդիւնք մը կը թուի ըլլալ։ Նախ՝ Ուսումն. Խորհուրդը ինք իրեն չի կրնար փոփոխել հաստատեալ նախնական վարժարաններուն մէջ ընդունուած տոմսորութիւն մը՝ առանց կանխաւ հաղորդակցութեան մտնելու թաղային մարմիններուն հետ, և անոնց կարծիքը իմանալու իր փորձել դիտած նպատակին նկատմամբ։ Պատրիարքարանի Օրէնքը յայտնապէս կը տրամադրէ որ յանձնաժողովները — որոնցմէ մին ըլլալ բնաւ չի դադրիր Ուսումն. Խորհուրդն ալ — ի՞նչ դեր ալ որ ուզեն անդամները վերագրել իրենք իրենց,—պարտին Թաղային մարմինների կարծիքը և հաւանութիւնը ստանալ այն դպրոցական փոփոխութեանց մասին, զոր յանձնաժողովները հարկ կը համարին, այսինքն թէ գործնա՞ն է փոփոխութիւնը, Թաղերուն դպրոցական կարմակերպութեան և պարագաներուն կը պատչաճի։ Բայց Ուսումն. Խորհուրդը ամէն բան կը հաշուէ կը ծրագրէ առանց իր տանուտէրին։ Ուրիշ բան չի չահագրգռեր զիրենք, այլ օրէնդրի հանդէպ կ'ուզեն ըմբոշխնել լիովին առանց երկար բառակ մանելու։ Բայց անձնական գործ մը չէ սա, և պարտաւորութեան սահման մը կայ, որ բարոյական ըլլալուն համար ա՛լ աւելի հաստատուն է։

Թաղերուն մէջ փորձուած է որ մանկապարտէզները, Թողլով իրենց նպատակին օգտակարութեան չօչափելի կողմը, բաւական մը կ'օգնեն դպրոցին եկամտացոյցին, այսինքն մանկապարտէզին գոյացած հասոյթները մանկապարտէզին ծախքերը գոցելէ վերջ, միւս ծախքերուն ալ կը մասնակցին։ Եւ դիտուած է նաեւ որ 3—4 տարեկան տղաքը աւելի հասութարեր կ'ըլլան, առանց մեծ ծախք ալ պատճառելու, դիտուած է նաեւ որ այդ պըզտիկները կառավարելը աւելի դիւրին է քան մանկապարտէզին միւս երկու կարգերը, որոնք աւելի հսկողութեան, աւելի խնամքի կը կարօտին, և միւսներուն չափ ալ հասութարեր չեն։ Սկիւտարի չորս մանկապարտէզներուն հետեւեալ ցուցակը կարելի է իբրեւ նմոյշ նկատել միւս Թաղերուն համար ալ, —

Ս. Խաչի Մանկապարտէզ

	Զրի Թոշակաւոր	Թոշակեալ	Գումար Թոշակեալ
Ա. կարգ (3—4տր.)	13	28	265
Բ. կարգ (4—5տր.)	10	35	355
Գ. կարգ	23	26	245
Դ. կարգ	12	29	270

Իճատիէի Մանկապարտէզ

Ա. կարգ	4	29	495
Բ. կարգ	10	27	380
Գ. կարգ	10	31	432½
Դ. կարգ	8	37	500

Նոր Թաղ (Ս. Կարապետ)

Ա. կարգ	7	18	135
Բ. կարգ	14	17	180

(Միւս երկու կարգերը չունի)

Գուզկունճուք

Ա. կարգ	1	5	48
Բ. կարգ	0	4	45
Գ. կարգ	4	5	50

Ուսումն. Խորհուրդին ջնջել ուզած առաջին երկու կարգերը միահարիւր հասոյթ կը բերեն 1893 դահեկան, մինչդեռ միւս երկու կարգերը միահարիւր կը բերեն 1497 դահեկան։

Գանք բարոյական կողմին։ Ուսումնական Խորհուրդին որոշումը նորէն երեւան պիտի բերէ գրեթէ անյայտացած վարպետ տուտունները։ Անշուշտ ծնողք պիտի չազդուին քարոզութիւններէն, ա՛յն մասք թէ պէտք է ձեր զաւակները մինչեւ հինգ տարեկան տուներնիդ պահէք։ Բարոյականութիւնը մինչեւ որ գործնական չըլլայ, մտիկ չըլլար։ Եւ ինչպէս ո՞ր դեր միամիտ և լայնասոն զուարթութեամբ մը Ուսումն. Խորհուրդը գաղափար մը կազմած է մեր ընտանեկան կազմակերպութեան վրայ։ Ուսումն. Խորհուրդը ուսումնասիրող մտք ալ պէտք է ունենայ։ Մանկապարտէզի դրութեան մեր մէջ ընդհանրապէս բարերար արդիւնքներէն մին ա՛յն եղաւ որ վերոյիշեալ վարպետ տուտունները գաղրեցան գոյութենէ, և ասոնց մասնորապէս կործանարար դերը խափանուեցաւ։

Աւելին կայ։ Կ'երեւի թէ Ուսումն. Խորհուրդին անդամները չեն յօժարիր հետաքրքրուելու կրթական միջոցներու հարցերով։ Մեծին Բրիտանիոյ վերջին մարդահամարին ցուցակներէն տեսնուեցաւ թէ երթալով կ'ընդհանրանայ 3 տարեկան տղաքները վարժարանի խնամքին յանձնելու դրութիւնը, և տարեկան լաւագոյն նշան համարուեցաւ Անգլիոյ կրթական հեղինակութեանց կողմէ, ինչպէս յիշեալ տուտ. Սրանցմէ։ Եթէ մայրերու խնամքը շարունակուի մանկապարտէզին մէջ ևս, ի՞նչ անպատեհութիւն կայ որ տղան մինչեւ իրիկուն փոխանակ իր ծնողական յարկին տակ մաչելու, և յաճախ անիրաւ կերպով իր ծնողքին կամ մեծ մամուն նախատինքներուն ենթարկուելու, երթայ մանկապարտէզ, իր տարեկից ընկերներուն հետ խառնուի, խաղայ, զբօսնու գիտականապէս—եթէ կրնանք այս բացատրութիւնը գործածել—ինչ որ բնականապէս ըսել է, ուտելու խմելու չափաւորութեան վարժուի, պզտիկուց յարմարի կարգ կանոնի. ասկէց ի՞նչ անպատեհութիւն կ'ելնէ, քանի որ փորձն ալ ցոյց կուտայ թէ ծնողք գոհ են այս կարգադրութենէն, ինչպէս կ'երեւի մանկապարտէզի առաջին երկու կարգերուն խտութենէն. —

Ս. Խաչի մէջ	86
Իճատիէի մէջ	70
Նոր Թաղի մէջ	56
Գուզկունճուքի մէջ	10
Համագումար	222

Մինչ մնացեալ երկու կարգերուն համագումարն է 185։

Տարբերութիւնը զգալի է թէ՛ հասոյթի և թէ թիւի տեսակէտով։

Եթէ նոյն իսկ առաջին կարգը միայն ջնջուի, նորաթիթի վարպետ տուտունները առնուազն պիտի ունենան 100 սաներու անակնկալ հունձք մը։ Եւ կամ, մեր Թաղային մանկապարտէզներէն անջատ կազմուած մանկապարտէզներուն թիւը պիտի աւելնայ, որոնք թերեւս իրենց աւելի կատարեալ կարգադրութեան հետեւանքով մնացեալ կարգերն ալ խռուեն, և մեծերը հետեւին իրենց փոքրիկ եղբայրներուն և քոյրերուն։

Ահա հարեւանցի ակնարկով մը Ուսումն. Խորհուրդին փութկոտութեան և ձեռնասութեան ընդվզումին անհիրքելի արդիւնքը։

Բարեբախտաբար այդ դրութիւնը չէ որ պիտի գործադրուի, և երբ Ս. Պատրարքին քնութեան բովէն անցնի, պիտի տեսնենք թէ Ն. Սրբազնութիւն ի՞նչ անակնկալներ պիտի բերէ վերաքննուած կրթական ծրագրին գլուխն։

Ս. Խաչի թոշակներուն գումարն է 2715 դահեկան, որուն 620ը, գրեթէ մանկապարտէզի թոշակաւոր պաշտօնեից ամբողջ ծախքը, կը բերեն առաջին երկու կարգերը։ Իճատիէի թոշակներուն գումարն է 3445 դահեկան, որուն 875ը նոյն կարգերուն հասոյթը։ Նոր Թաղի թոշակներուն գումարն է 630, որուն 215ը նոյն կարգերուն նպաստ։ Գուզկունճուքի թոշակներուն գումարն է 143, որուն 93ը նոյն կարգերն հնձած։

Ուսումն. Խորհուրդը նախնականէն կը կարատէ փոխանակ Լրացուցիչներէն կարատելու։

Ս. Խաչի Լրացուցիչը, վեց հոգի, երեքը ձրի, երեքը թոշակաւոր, հասոյթ կը բերէ ԵՐԵՍՈՒՆ դահեկան, և կը ծախսէ 1500էն աւելի, այսինքն Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ հայթայթուած ամսական ամբողջ նըպաստին կէսը և աւելին ալ։ Ո՞ւր մնաց մեր նախնական կրթութիւնը, ո՞ւր։

Բերա ևս ի՞նչ աւելի գեղեցիկ գործ մը պիտի կատարէ, եթէ փոխանակ Լրացուցիչներէն մանչաւարտ աշխատութեան, աւելի հոգածու գտնուի Տօլապ Տէրէի, Բանկալթիի աղքատիկ մանուկներուն նախնական կրթութեան։ Նիւթական մուսնդին անհրաժեշտ պայմանը հայն է, ըլլայ սև, ըլլայ մերթական. համակիները փոր չեն կշտացներ, ասոնք կը գերգռեն միայն։ Կ'ապաչեմ, անհրաժեշտին նայինք կրթութեան մէջ, մանաւանդ նախնական կրթութեան մէջ, և մեր միջակ, աղքատ զաւակներուն ընդհանուրին համար ծախսենք ինչ որ կը գոհանայ մեր եկեղեցիներէն և բարեսէրներէն։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԷՕՊՈՂ ԹԷՈԴԻԿ

ՄԱՅԻՍԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ

ԳԱՍԸԳԻՒՂԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Կիրակի օր, Մայիսի 21ին, Վենետ. Վեր. Հարք իրենց հիմնադիր Մխիթար Աբբահօր անուան տարեդարձին առթիւ ընտանեկան ցերեկոյթ մը սարքած էին Մօտայի վարժարանին մէջ, հին աշակերտներէն կազմուած։ Հանդէսին բացումը կատարեց վարժարանին չեփորախումբը կայս. Բայլերգով, որ յատկապես ունկնդրուեցաւ։ Վերատեսուչ Յովհաննէս Ծ. Վ. Թորոսեան, պերճախօս ճառով մը ի վեր հանեց օրուան հանդէսին նպատակը որ սահմանուած էր դարաւոր անմահ յիշատակ մը պանծացընելու։ Յետոյ կուռ ոճով մը ներբողեանը յօրինեց Մխիթարայ գրական և կրթական հսկայ ձեռնարկին։ Դերյ. Հայրը իր գեղեցկահիւս բանախօսութիւնը վերջացուց որտրնդսոտ ծափահարութեանց մէջ։ Սոյն առնչախօսութենէն ետք բեմ եկաւ փաստաբան Սուրէնեան էֆ. որ իր հիացումը յայտնեց Մխիթարայ հանճարեղ գործին վրայ։ Ձոյն ծրագիր մը արդէն հանդէսին գունագեղութիւնը գուշակել կուտար մեզ, մինչ վարագոյրը կը բացուէր հետաքրքիր ակնարկներու տակ, ուր պիտի ներկայացուէին հին աշակերտները հայերէն կատակերգութիւն մը։ Ինքնին շատ ծիծաղաշարժ և յայտնի խաղ մըն էր, զոր աւելի կը գեղեցկացնէին խաղացողներուն արուեստագիտական ճիգերը, հանդիսականներէն չարունակական քրքիջ մը խլելով։ Այս խաղին մէջ փայլեցան Պ. Զրաքեան որ շատ լաւ յարմարութիւն ունէր իր մմոսական ձեւերով գնչու-երաժիշտի դերին մէջ, Պ. Վրթանէս Մարկեան և Պ. Պետրոսեան եւս իրենց կարգին յայտնի էին, իսկ բուն խաղին համեմը վարժարանին արդի ուսանողներէն Պ. Վահրամ Փափազեանն էր, որ ժամկոչ աղբարի դերով և չուխա շալվարի ճկուն ծիծաղաբուխներուն տակ Վանեցի ժամկոչ աղբարներու նախանձելի ըլլալու չափ յաջող էր։ Ժողովուրդը առաջին տեսութեան ամբողջ ուրախութեամբ ծափեր տուին։ Ինչպէս կարելի պիտի ըլլար գտնել Նաթի-Բարքէն ու իր սեւամորթները։ եթէ քաղաքակիրթ երկիր մը ըլլար, մինչեւ մէկ ատենն կը դիւրանար գործը։ անմարդանոց վայրերու մէջ սակայն ո՞վ պիտի պատասխանէր իրենց ու ո՞վ լուսաբանութիւն տար։

Նօտար Վիլֆրիտ Սբը Ճէյմս Կուպի այս միլամաղոտ վիճակը տեսնելով նորէն սարսափեցաւ ու աչքի առջեւ առնելով իրեն սպասող ծանր պատասխանատուութիւնը սկսաւ դողդողալ։

—Պիտի չգտնուի՛, գոչեց Ճէյմս, անկարելի է, պիտի չգտնուի, պիտի տեսնաք, հովանոց չէ գլխու փորձանք է ասիկա մեզ ամենուս ալ համար, պարապ տեղը սիրտ չտատնենք։

—Մի՛ յուսահատիք, բարեկամ, պատասխանեց Դրիոլոր, մի՛ յուսահատիք, այս քաղաքը ընդարձակ տեղ մը չէ. հարկաւ հեւք մը կրնանք գտնել մեր փնտռած սեւամորթներէն. կը վստահացնեմ ձեզ որ մինչեւ իրիկուն անպատճառ ծայր մը ձեռք կ'անցընենք. քանի լոյսերուն հետ պիտի մնայինք ուշ չարունակէին մինչ ետ պիտի մնայինք Ուաչինկթընէն ու կորսուած հովանոցէն. ետ ալ չէին կրնար դառնալ. շուարած մնացած էին։

Նաւապետ Ճօն Վակ որ պատասխանատու էր այս ճամբորդութեան, վայրկեան մը մտածելէ ետք կրկին գործակալին դառնալով,

—Բայց սիրելի՛ս ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ ձեր ըսածը... արդեօք ուրիշ նաւահանգի՞ստ մը...։

—Ո՛չ, պատասխանեց գործակալը, և ո՛չ մէկ նաւահանգիստ հանդիպեցաւ, Նիւ Եորքէն ուղղակի հոս եկաւ։

Ուաչինկթընէն չոգենաւին՝ ճամբան ո և է նաւահանգիստ չհանդիպիլը քիչ մը թեթեւցուց նաւապետ Ճօն Վակի պատասխանատուութիւնը. ամէն պարագայի մէջ ճշմարտանման էր իր խոստումը երբ կը հաւատար թէ անպատճառ պիտի հասնին Ուաչինկթընի ետեւէն. եթէ այս չոգենաւը ճամբան մէկ երկու նաւահանգիստ հանդիպած ըլլար, հաչիւը բերան բերնի պիտի դար. մինչդեռ այդպէս չէր եղած և իրենք երկու օր կորսնցուցած էին։

Նօտար Վիլֆրիտ որ դեռ ճամբայ չելած արդէն կասկածել սկսած էր նաւապետ Ճօն Վակի հաշիւներուն ճշդութենէն և ներքին զգացում մը կը վկայէր իրեն թէ սխալ ուղղութեան մը կը հետեւին հովանոցը փնտռելու համար, հիմա ա՛լ աւելի հաստատուելով իր համոզումներուն մէջ, որոշեց ինք անձամբ հարցաքննել գործակալը, որուն ուղղելով խօսքը,

—Ներեցէ՛ք, պարո՛ն, ըսաւ, Ուաչինկթընն չոգենաւը ընիկ սեւամորթներ հանե՞ց հոս։

—Այո՛, պարո՛ն։

—Արդեօք այս ընիկները ցուցադրողի մը կողմէ Ամերիկա տարուած էին։

—Այո՛, պարո՛ն, ճիշդ այնպէս է. Նաթի-Բարքէլ անուն մէկը Ամերիկա տարած էր այս ընիկները։

Սբը Դրիոլոր Շօրթ հանգոյցին ծայրը գտած ըլլալու յոյսով քիչ մը չունչ առած,

—Ներեցէ՛ք, պարո՛ն, եթէ մեր անհարկի հարցումներով զձեզ կը ձանձրացնենք, ըսաւ, և սակայն խնդիրը այնչափ կենսական է որ չենք կրնար կէս մը զանց ընել. ասդեօք չոգենաւէն ելած այդ ընիկները ո՞ւր կը գտնուին։

—Այդ պարագան չեմ գիտեր, Նաթի-Բարքէլ ո՛ւր որ տարած է զիրենք, հոն են։

—Արդեօք ո՞ւր տարած է, հարցուց միւս Էլէն փափկութեամբ.

Գործակալը վերջին ծայր հրճուելով գեղեցիկներու գեղեցիկին իրեն ուղղած այս հարցումէն,

—Ա՜խ, օրիորդ, ըսաւ, եթէ գիտնայի, հաւատացէք որ ձեզի հաճելի ըլլալու համար ես անձամբ կ'առաջնորդէի զձեզ անոնց մօտ, բայց չեմ գիտեր. եթէ կանուխէն գուշակէի որ զանոնք պիտի փնտռէիք, բանս դրած կը ձգէի զիրենք կը հետաձգէի, և սակայն դժբախտաբար բնաւ հետամուտ չեղայ.

—Իրաւունք ունիք պարո՛ն, ըսել է Նաթի-Բարքէլի հացէն չէք գիտեր։

—Ո՛չ, դժբաղդաբար։

Խեղճ Սբը Ճէյմս Կուպի խօսելու կարողութիւնը կորսնցուցած՝ լուռ ու անխօս կը մնար. դժբախտ երիտասարդը որ պահ մը ձեռք անցուցած կը նըկատէր հովանոցը, հիմա անոր դարձեալ մթութեան մէջ կորսուիլը տեսնելով յուսահատօրէն կը տառապէր։ Ափրիկէի խորերուն մէջ ի՞նչպէս կարելի պիտի ըլլար գտնել Նաթի-Բարքէլն ու իր սեւամորթները. եթէ քաղաքակիրթ երկիր մը ըլլար, մինչեւ մէկ ատենն կը դիւրանար գործը. անմարդանոց վայրերու մէջ սակայն ո՞վ պիտի պատասխանէր իրենց ու ո՞վ լուսաբանութիւն տար։

Նօտար Վիլֆրիտ Սբը Ճէյմս Կուպի այս միլամաղոտ վիճակը տեսնելով նորէն սարսափեցաւ ու աչքի առջեւ առնելով իրեն սպասող ծանր պատասխանատուութիւնը սկսաւ դողդողալ։

—Պիտի չգտնուի՛, գոչեց Ճէյմս, անկարելի է, պիտի չգտնուի, պիտի տեսնաք, հովանոց չէ գլխու փորձանք է ասիկա մեզ ամենուս ալ համար, պարապ տեղը սիրտ չտատնենք։

—Մի՛ յուսահատիք, բարեկամ, պատասխանեց Դրիոլոր, մի՛ յուսահատիք, այս քաղաքը ընդարձակ տեղ մը չէ. հարկաւ հեւք մը կրնանք գտնել մեր փնտռած սեւամորթներէն. կը վստահացնեմ ձեզ որ մինչեւ իրիկուն անպատճառ ծայր մը ձեռք կ'անցընենք. քանի որ ընիկները հոս եկած են, դժուարութիւնը մասամբ հարթուած կրնայ նկատուիլ։

Սբը Ճէյմս Կուպի որ մխիթարութեան պէտք ունէր, այս տկար յոյսէն ալ բաւական ոգեւորուեցաւ։ Ուղեւորները հրամէջտ տալով գործակալին, մեկնեցան։ Հիմա և ոչ մէկը բերան կը բանար. ամէնքն ալ յուսահատ եղած էին գրեթէ։

Նօտար Վիլֆրիտ դէթ սա մխիթարութիւնն ունէր որ չոգենաւ մտնելէ ի վեր ո՛և է նոր ծախք չէին ըրած և քանի որ հովանոցը չէին գտած՝ եթէ Ամերիկա վերադառնային, այնչափ մեծ ծախս մը պիտի չընէին երկրորդ անգամ։ Հոն բնականաբար պէտք չէր մնար այլեւս չոգենաւին, զոր եթէ քիչ մը զեղչուած գնով ծախէին իսկ, դարձեալ մեծապէս կը նուազցնէին ծախսին քանակը։ Հաշուագէտ մարդը աւելորդ ծախսի մը չենթարկուելուն վրայ կ'ուրախանար սրտանց։

(Շարունակելի)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Թ

Ուաչինկթընն չոգենաւին Լօրանկօի գործակալին տուած պատասխանը շանթահար ըրաւ բոլոր ուղեւորները. ամէնքն ալ տրտում ու յուսաբեկ իրարու երես կը նայէին. եթէ Ուաչինկթընն չոգենաւը հինգ օր առաջ եկած ու մեկնած էր, ո՞ւր կը մնար ուրեմն նաւապետն իրենց տուած յոյսը, հիմա ի՞նչ պիտի ընէին։ Ճամբորդութիւնը եթէ տեւեաբար իրաւասութեան անհարկի չեղումի մը և միտք պղտորող ընթացք մը միայն կրնայ համարուիլ Ուսումն. Խորհուրդին անդամին ոսնձգութիւնը Թաղային մարմնոյ մը կողմէ պատրաստուելիք ելմտացոյցին մէջ, իմաստութեան չի պատշաճիր Խորհուրդին մտերմութիւնները անժամանակ մերկացնելը՝ բանդիտութիւն ձեւացնելով։

Այս առթիւ սակայն աւելի հետաքրքրաշարժ երեւոյթ մը կ'առնէ կրթական ծրագրին վերաքննութեան խնդիրը, որ առասպելական յապաղումէ մը զատ կը ներկայացնէ նաև անգործադրելի կէտեր, ինչպէս հետզհետէ ի յայտ կուգան Խորհուրդին անդամներէն այսօր մէկուն, վաղը միւսին անգաղտնապահութենէն։ Գրեթէ ընդհանուր է այն կարծիքը որ մամլոյն միջոցաւ յայտնուեցաւ, թէ երկու տարիներու յաւելումը քալելիք գործ չէ, թէ վերջին տասնամեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ որ ներկայ դպրոցական շրջանին ուղիղ կիրարկութիւնը անգամ խիստ դժուարին կըլլայ, ա՛ւելի մեաց եթէ երկու տարի ևս իբրեւ պարտաւորիչ միջոց աւելցուի Թաղային վարժարաններուն ուսումնական շրջանին վրայ։ Այս երկու տարին ալ աւելցնելով, տղան 17—18 տարեկանը պիտի անցնի, և այսպէս նախնական վարժարանէն դուրս պիտի երթայ երկրորդական ուսմանց պարապելու համար։ Երկրորդական ուսմանց պարապելու նպատակ և կարողութիւն ունցողները անկարելի է որ 14էն անդին սպասեն Ուսումն. Խորհուրդին վարած Թաղ. վարժարաններուն մէջ, իսկ նպատակ և կարողութիւն չունցողներն ալ արդէն իսկ մինչեւ առ առաւելն 15 տարեկան իրենք զիրենք դուրս հանած կ'ըլլան դպրոցէն։ Այս՝ առաջին անպատեհութիւնն է։

Երկրորդ անպատեհութիւնն է մեր դպրոցներուն նիւթական կացութեան մասին Ուսումն. Խորհուրդին չնչաբարձիկ անասարերութիւնը։ Իբր թէ ամէն վարժարան կանխաւ ունի իր տրամադրելի եկամտացոյցը, և իբր թէ Ուսումն. Խորհուրդը գոց գիտէ զայն, և ուզածին պէս կը կազմաւորէ առատ դրամները ծախսելու օգտակար եղանակը։ Առանց երկու տարիի յաւելումին իսկ ի՞նչ կը քաշեն արդեօք դպրոցական մարմինները երկու ծայրերը իրար բերելու համար։ Ուսումն. Խորհուրդը գիտէ՞ այս կէտը։ Երկու տարիին յաւելումը ուսումներու ալ ընդհանուր յաւելումը կը նշանակէ, հետեւաբար և պիտուէի անհրաժեշտ յաւելում, քանի որ մանուկներու պէտքը աւելի զգալի պիտի ըլլայ, և թոշակներն ալ ըստ այնմ պիտի բարձրանան։ Երկու կարեւոր կեդրոններ, Բերա եւ Գալաթիա, ուր այնքան պատեհութիւններ կան երկրորդական ուսմանց պարապելու, քանի՞ հոգի պիտի օգտուին ձեր երկու տարիին յաւելումէն։ Նիւթական կարողութեամբ օժտեալ ծնողք արդէն իսկ հիմա չեն յօժարիր իրենց զաւակներուն նախնական կրթութիւնը տոմսային վարժարաններուն մէջ աւանդել տալու, և անոնց առաջին մանկութիւնը հապիւ հազ թաղայինին մէջ պարարկելէ վերջ կը ղրկեն օտար վարժարան։ Երկու տարիին համար պիտի յօժարին հիմա իրենց տղոյոց թիւնը փոխել, քանի որ եւաքը դարձեալ պիտի պարտաւորուին ուրիշ տեղ ղրկել։ Աղքատին զաւակներն ալ, որոնք անթիւ չեն արդէն, նոր բեռ մը պիտի աւելցնեն եկամտացոյցին վրայ, որ անկայուն է միշտ և փոփոխական։ Հետեւաբար երկու տարիին յաւելումը ակադեմական նորութիւն մըն է, գործնական հանգամանք մը չունի բնաւ։

Գ

թենէն կը ծափահարէր կը ծիծաղէր քրքջալիր, իսկ մեր թիւի ժամկոչը կը ճաթեցնէր զմնմք իր «Բահանայք և ժողովուրդք» մեռելերգով, որուն եղանակը և չեչոը ժամկոչական երաժշտութեան կը պատկանէր. մենք եւս կը չնորհաւորենք ամենը պարոնը։ Խաղը կ'ընդմիջուէր երաժշտական գեղեցիկ կատորներով դաշնակի և ջութակի ընկերակցութեամբ, ինչպէս նաեւ տչակերտներու իմպրէսներով։ Հայերէն թատերախաղէն վերջ ներկայացուցին խաղերէն կատակերգութիւն մը, Նոյնքան յաջող և փայլուն, որուն մէջ հիանալիօրէն յաջողեցան Պ. Սարգիսեան և Պ. Սահակեան, առաջինը իր կատարեալ արդիւսի ձեւով ժողովրդական բուռն կեցցէներուն կ'արժանանար, իսկ երկրորդը՝ վերջացնելը որ յաւետենապէս արձան կը կարի իր արձանի դերին մէջ, պարզապէս մարմարեայ բեկոր մը իր պատուանդանին վրայ։ Հակառակ ճնչող տաքին՝ որ կը խաչէր հանդիսականները իրենց աթոռներուն վրայ, դարձեալ չէին ուզեր բաժնուիլ հանդիսավայրէն միչտ սեւեռուած մնալով թատերաբեմին վրայ, որ փոփոխակի խաղեր, ծաղրերգեր կը պարզէր։ Այս հիացումի մէջ դարձեալ վարժարանին չեփորախումբը հանդէսին վերջաբանը կը դնէր։ Երկեւ բազմութիւնը հիւրամեծար վարդապետներու կողմէ առաջնորդուեցաւ ճաչակաւոր կերպով պատրաստած պլիճին, ուր օշարակներ կը զովացնէին հանդիսականները։

ԹՂԹԱԿԻՑ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի

Դասերգիւղ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԵՐը ՄԱՏՐԻՏԻ ՄԷՋ

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ ԻՇԽԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՆՈՅԻՆ ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԻՒՆՔ ՅԱՄԱՐՏԻՆ ՄԷՋ

ԽԱՆԴԱՎԱՌ ՅՈՅԳԵՐ ԷՆԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ՄԱՏՐԻՏ, Շաբաթ.— Երէկ գիշեր ժամը 8ին Արքայական Պալատին Ներսոյսի չքեղ Դահլիճին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ օտար իշխաններուն։ Յարկաբաժինը գեղեցկօրէն զարդարուած էր ծաղիկներով և տունկերով, և կողմնակի սեղանի մը վրայ պարզուած էր ոսկեզրուագ հիանալի սպասը։ Մարիա Քրիսթինա թագուհին նստաւ Ալֆոնսօ թագաւորին և Էնա Վիքթորիա թագուհիին աջ կողմը, և Կալլէսի իշխանուհին Ալֆոնսօ թագաւորին ձախ կողմը։ Ճաշի միջոցին Նիզակաւորներուն երաժշտախումբը ընտիր կտորներ ածեց, ի մէջ այլոց «Վիքթորիա-Ալֆոնսօ» կոչուած հարսանեկան քայլերգ մը։

Ալֆոնսօ թագաւոր բաժակ առաջարկեց օտար իշխաններուն կենաց, շնորհակալութիւն յայտնելով իր ամուսնութեան հանդէսին անունց ներկայ ըլլալուն, և խնդրեց որ իրենց վեհապետներուն հաղորդեն իր բարեմաղթութիւնները պատկանեալ Տէրութեանց երջանկութեան և բարգաւաճման և տիրող տուներուն արեւշատութեան համար։ Կալլէսի իշխանը և ուրիշ հիւրեր պատասխանեցին, շնորհակալութիւն յայտնելով թագաւորին իրենց մասին եղած հոգածութեան համար, և Ն. Վեհափառութեան և Վիքթորիա թագուհիին մաղթելով երկարակեցութիւն և սպանիական ազգին ալ բարեյաջողութիւն։ Ալֆոնսօ թագաւոր ֆրանսերէն խօսեցաւ, Կալլէսի իշխանը անգլիերէն։ Երկուքն ալ իրենց ճառերը գրպանին դրին կարդալէ վերջ, հետեւաբար թղթակիցները չկրցան նոյն ճառերուն պատճէնները հաղորդել։ Հացկերոյթէն վերջ փոխանակ պարահանդէսին, որ պիտի ըլլար, տեղի ունեցաւ միայն ընդունելութիւն, որուն եկած էին 4000է աւելի հրաւիրեալներ։

Ալֆոնսօ թագաւորին մէկ սրամիտ դիտողութիւնը կը պատմուի։ Հայկերոյթէն վերջ, և ընդունելութեան սկսելէն առաջ, Ն. Վեհափառութիւն օտար իշխաններէն և պալատականներէն ոմանց հետ խօսելու ժամանակ, ըսաւ.—

«Մուչօս սոն լօս քուէ սէ քազան ա լօս վիէնթէ անօս, բէրօ լա վէրտատ էս քուէ բօքօս բատրան տէ տէչիր լօ քուէ եօ. քուէ մէ հէ քազատօ էլ միսմօ տիա էն քուէ հէ նաչիսօ։»

(Թարգմ.—«Շատեր կան որոնք քսան տարեկան հասակի մէջ կարգուած են, բայց քիչերը կրնան ըսել նոյնը ինձի չափ. որովհետեւ ես ծնած օրս ամուսնացայ։»

Բառախաղը նաչիսօ բառին վրայ է, որ կը նշանակէ թէ՝ ծնիլ, և թէ բախտաւոր ըլլալ։

Այսօրուան մեծ դէպքը ցլամարտն էր։ Կէս օրէ վերջ ժամը երկուքէն հանդիսատեսներ սկսան ցուլերու Հրապարակը հասնիլ, որ գեղեցիկ զարդարուած էր դրօշներով. բուն ասպարէզը ծածկուած էր ծաղիկներէ ձեւացած սքանչելի գորգով մը, զոր յարդարած էին Բահարեան կղզիներէն եկող մասնագէտներ։ Նստարաններուն բազրիքները և նեցուկները կրող սիւները զրուագուած էին ծաղիկներով, զրուագներով, արմաւենիներով և բաղեղով, ու նստարաններուն վրայ փռուած էին արքայական պալատէն բերուած գեղեցիկ կապերտներ։ Ժամը երեքին Հրապարակը ամբողջովին լեցուած էր։ Բոլոր տիկինները թեթեւ զգեստներով էին, բարակ կարճ վերարկուներու և ծաղիկներու մէջ։ Նստարաններուն ինկերորդ շարքը գրաւած էին ազնուապետական տիկինները, և երեսփոխանները և ծերակուտականները կը լեցնէին երկու նստարանները։ Դեսպանական մարմնը և մասնաւոր պատուիրակութեանց անդամները օթեակներու մէջ տեղաւորուած էին։ Անկարելի է նկարագրել Հրապարակին վայլուն տեսարանը։ Տիկիններուն գեղեցիկ զգեստները, իշխաններուն և սպաներուն պսպղուն համազգեստները, ծաղիկները և դրօշները գոյներու չքեղ զանգուած մը կը ձեւացնէին։

Ժամը 4.15ին հասան թագաւորը և թագուհին, և որոնընդոսա ծափերով ընդունուեցան։ Բոլոր հանդիսատեսները ոտքի ելան և ողջունեցին Նոցին Վեհափառութիւնները, աննկարագրելի խանդավառութեամբ ծափահարելով։ Վիքթորիա թագուհին ճերմակներ հագած էր, վրայէն ալ վերարկու մը, զոր կոճկած էր Ալֆոնսօ թագաւորին իրեն նուիրած գնդասեղով։ Ձեռքը բռնած էր մարգարիտէ հովհար մը, դարձեալ Ն. Վեհափառութեան մէկ նուէրը։ Ալֆոնսօ թագաւոր զօրավարի համազգեստ կը կրէր։ Նոցին Վեհափառութիւններն զատ արքայական օթեակին մէջ կը գտնուէին իշխանուհի Հէնրի Պաթենպերկ, արքայական բոլոր իշխանները։

Ժամը 4.35ին առաջին ցուլը երեւցաւ, Վիքթորիա թագուհին ինքատուաւ նշանը իր թաշկինակով։ Այս գործողութիւնը, որով Վեհ. թագուհին ցլամարտի ազգային սովորութեան համակիր գտնուեցաւ, մեծապէս ուրախացուց հանդիսատեսները՝ որոնք ծափերով օգը թնդացուցին։ Մրագրին առաջին մասը կատարուեցաւ հին ոճով որովհետեւ ցուլին հետ կռուեցան ամաթէօռներ, ամենքն ալ զրեթէ բանակի սպաներ, որոնք կարճաբուն նիզակներ կ'արձակէին անոր վրայ։ Աստիճանի մէջ սպաներու կողմէ կատարուած կարգ մը շահատակութիւններէ վերջ՝ Էսբատա Լիմինա ցուլը սպաննեց և իր ճարտարութիւնը վարձատրուեցաւ թագուհիին կողմէ նուէրով մը։ Թագուհիին այս գործողութիւնը ջերմապէս ծափահարուեցաւ, մինչ թագաւորը թագուհիին կը բացատրէր ցլամարտին զանազան ռազմագիտութիւնները։ Երկրորդ ցուլին սպաննուելէն վերջ քանի մը թռուցիկներ երեւցան ասպարէզին վերեւ սպանիական և անգլիական գոյներով զարդարուած, և որոնց վրայ գրուած էր. «Կեցցէ՛ն Նորապսկիները։» Երրորդ ցուլը, զոր պիտի սպաններ Էսբատա Մանօլէթէ, դիտապատ ինկաւ Նիզակի մը մահացու վէրքին տակ։ Սպաները յետոյ մեկնեցան ասպարէզէն, և կռիւը շարունակուեցաւ սովորական կերպով։ Առաջին ցուլը ձի մը սպաննեց, և ցլամարտիկներէն մէկ քանին ձիերէն վար ինկան։ Երբ ցուլերը ձիերուն վրայ կը խուժէին, դիտուեցաւ որ թագուհին նրբագնին փափկանկատութեամբ մը երեսը դարձուց և թագաւորին հետ խօսքի բռնուեցաւ, որպէս զի ձիերուն անկումը և մահը չի տեսնէ։ Մարօքեան, Զինական պատուիրակները սուր հետաքրքրութեամբ մը կը հետեւէին ցլամարտին։

Երրորդ ցուլին մահէն վերջ թագաւորը և թագուհին Հրապարակէն մեկնեցան, և որոնընդոսա ծափերով ընդունուեցան հանդիսականներէն, որոնք ոտք ելնելով ծածանեցին իրենց թաշկինակները։ Նոցին Վեհափառութիւնք յաղթական վերադարձ մը ըրին դէպի պալատ, չորս ձիով քաշուած բաց կառքի մը մէջ առանց հետեւորդի։ Պալատ հասան ժամը 7.15ին։ Դուրսը ահագին բազմութիւն մը հաւաքուած էր, և Նոցին Վեհափառութիւնք, զիրենք տեսնելու համար ժողովուրդին ընդհանուր փափաքը գիտնալով, կեդրոնական պատշգամը գացին և Արմէրիա Հրապարակին վրայ դտնուած ժողովուրդին ծափերուն շնորհակալ եղան։

Ցլամարտին երթալէ առաջ, Նոցին Վեհափառութիւնք աւանդական սովորութեան համեմատ Պուէն Սուչէզ եկեղեցին գացին, գոհաբանական աղօթքին ներկայ ըլլալու։

Պալատին մէջ կատարուած չքեղ ընդունելութեան ներկայ էին 7000 է աւելի մարդիկ։ Պալատականները և օտար իշխանները սրահներուն մէջէն անցան հիւրերը ողջունելով։ Պալատը փայլուն տեսարան մը կը ներկայացնէր, թէեւ տաքը խիստ էր։

ՆԱԻԱՑԻՆ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՔ. — ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆը. — Քէօլնիշէ Զայթունկ կէս պաշտօնական վերոյցի մը մէջ գերման կառավարութեան տեսութիւնները կը հրատարակէ վերջերս Անգլիոյ Լորտերու ժողովին մէջ նաւային սպառազինութեանց նուազման վրայ եղած առաջարկութեան մասին։ Գերման թերթը կ'ըսէ թէ այս մասին բրիտանական կառավարութեան կողմէ ըլլուելիք ո և է առաջարկութիւն գերման կառավարութիւնը կրնայ առանց նախապաշարման նկատի առնել։ Գերման նաւատորմիղը ապագային զօրացնելու յատակագիծը չի կրնար բաղդատուիլ Անգլիոյ և Ֆրանսայի մէջ ընդունուած յատակագծին հետ։ Հետեւաբար պատճառ չկայ թէ ինչո՞ւ համար գերման նաւատորմիղը կրնայ վտանգ մը նկատուիլ այդ Տէրութեանց մէկուն կամ միւսին համար։ Ի՛նչ պատճառներով որ ելնայ թելադրուիլ բրիտանական նաւային սպառազինութեանց նուազում մը, չեն կրնար նոյն չափով Գերմանիոյ ալ պատշաճիլ։ Իրողութիւնը սա՛ է որ թէ ֆրանսական և թէ բրիտանական նաւատորմիղները շատ ու շատ գերազանց են գերմանականէն, և հետեւաբար հնարաւորութիւն կայ որ անոնք կրնան յարձակման նպատակի գործածուիլ պարզապէս իրենց գերազանց ուժին պատճառաւ։ Գերմանիոյ համար այս հնարաւորութիւնը գոյութիւն չունի, որովհետեւ գերման նաւատորմիղին նպատակն է գերման հայրենիքը պաշտպանել, և այս նպատակին համար բաւական է։ Զանազան նաւատորմիղներու զօրութեան մէջ այս տարբերութիւնն է որ անկարելի կ'ընէ նոյն սկզբունքներուն կիրառութիւնը ամէնուն համար։ Զէնդնկէցութեան խնդիրներուն հետ կապուեցող ամենամեծ դժուարութիւններէն մին է։ Դժուարութիւններէն դուրս ելնելու միակ ճանապարհն՝ է որ գերակշիռ նաւային ուժեր ունեցող Տէրութիւնները գոհ ըլլան իրենց ունեցածով, և ա՛լ աւելի չաւելցնեն իրենց ոյժը։ Այս մասին բանակցութիւններ շատ հետաքրքրաշարժ պիտի ըլլան, կը վերջացնէ Քէօլնիշէ Զայթունկ, և պատճառ մը չկայ որ Գերմանիա դժուարութիւններ հանէ այսպիսի բանակցութիւններ ընելու ճամբուն վրայ։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍԵՐ ԶԲՕՍԱՆՈՒՄԱՐՏԱՆԱՒԸ.— Տայչլանտ նոր զրահաւորին մէջ, որ հիմակ Քիլի մէջ կը չինուի, և Հիւսիսային Ծովու գերման նաւաշաժին ծովակալին դրօշակիրը պիտի ըլլայ, հիանալի սենեակներ կը յարդարուին գերման կայսեր համար։ ընդունելութեան սրահ մը, ննջարան մը, աշխատութեան սենեակ մը, և լոգարան մը։ Այս յարկը մասնաւորապէս անգլիական ոճով կը զարդարուի սալտակ և ոսկեզրուագ, փայտեայ հարթ քանդակներով։ Կայսեր հրամանաւ պատերուն երկայնքը յատուկ յենարաններ պիտի հաստատուին չորս թնդանօթներու համար։ Տայչլանտ իրեն վրայ պիտի կրէ վահան մը, մէկ ձեռքը կայսերական արծիւ մը, և միւսն ալ թուր մը։ Նաւուն յետակողմը պիտի քանդակուի W գիրը կայսեր զինանշանին հետ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԶՐԱՆՑ ՄԸ. — Կայսրը չարաթ օր բացաւ Ֆելթօվ ջրանցը, որ Շրէ գետը կը կապէ Հաւվէլի հետ։ Ծախք եղած է 2 միլիոն անգլ. ոսկի։ Ջրանցը, որ ութը ոտք խորութիւն ունի, Գերլիցը ուղղակի կապակցութեան մէջ կը դնէ Համպուրկի հետ ջրի ճամբով, Հավէլ-Էլպա ջրանցին միջոցաւ։

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1906 Մայիս 25 Հինգշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Առաջին օխան	40	փր.
» երկրորդ »	38-39	»
Մախլիթ »	36-37	»
Զավտարլը »	34 35	»
Սէրթ առաջին, օխան	41-41½	փր.
» միջին տեսակ	39½-40½	»

Այսօր ժամանեց 5 վագոն ցորեն Անատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրքմա Ա. պարկը	73	ղր.
» » Բ. »	69	»

ԹԵՓ

Օխան 16 փարա։

ԳԱՐԻ

Բէօստէնճէ 14½-14½ ղրշ. գիւը

ԲԱՄՊԼԵԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿը

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, Ցունիս 6

Մյս.—Ցնս.5.74բէնս Օգս.—Սեպ.5.56բ.
Ցլս.—Օգս.5.64 » Հկտ.—Նոյ. 5.55 »

ՔՐՈՆԻԿ

ՆՈՒԱԶՈՒՐԴԻ ԴՐՈՒԹԻՒՆը ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Լիվանդ Հերալտէն.—

Գրած էինք թէ Էրզրումի Սանասարեան վարժարանի կալուածներէն Սիրբէճի, Իսմայիլ Բաշա խանի վրայ երկու յարկ եւս աւելցնելու գործը, Սանասարեան խնամակալութեան կողմէ, —որուն նախագահն է Դաքրիել էֆ. Նորատունկեանի պէս նշանակելի անձնաւորութիւն մը, — յանձնուած է ֆրանսացի պատուական ճարտարապետ Մ. Բէրբիկանիի, 9000 ոսկիի միահամուռ գլխով մը։ Այս լուրը կատարելապէս ճիշդ, մեզի բերաւ բարկացոտ չեչոով երկու նամակներ, իբրեւ թէ մենք պատասխանատու ըլլայինք դպրոցին, չենութեան և միահաղոյն սակարկութեամբ (էկոթիւրիս) տրուելու պայմաններուն։ Ո և է տրամաբանութիւն չենք տեսներ այս նամակները հրատարակելու մէջ։ Այս նամակներուն չարժանիք եղող լուրը տալով, կը խորհէինք հաճելի ըլլալ Հայ յարգելի հասարակութեան, որ կը հետաքրքրուի այդ վարժարանով և ուրախութեամբ կրնար լսել որ Սանասարեանի խնամակալութիւնը եռանդով կ'աշխատի իր զարգացման և բարգաւաճման։ Դժբաղդաբար երկու նամակագիրներուն կարծիքը այսպէս չերեւիր։ Անոնք կը բողոքեն տրուած որոշումին դէմ թէ պէտք չէ միտքէ իսկ անցնել միահաղոյն սակարկութեամբ տրուիլը ցորչափ խնդիրը հանրային շենքի մը չուրջ կը դառնայ, այլ պէտք է հրապարակաւ նուազուրդի դնել։ Նամակագիրներէն մէկը աւելի առաջ կ'երթայ. կը հաստատէ թէ այդ խնամակալութեան նոյն անդամները, միեւնոյն պայմաններով, այսինքն ճարտարապետին, որ գիտէ մտերմութիւն հաստատել գործին գլուխը գտնուող ոևէ ջոջի մը հետ ու հաճելի ըլլալանոր։

Եղա՞ւ աս. միթէ ներելի՞ է այսչափ արհամարհանքով վարուիլ հանրային դրամներու հետ, որոնք ժողովուրդին ջերմեռանդաբար վճարած հիկզ-տասը փարանոցներէն կը դոյանան։ Անոնք որ հանրային շենքերը այսպէս իրենց նախասիրածներուն կը յանձնեն, եթէ անհատական շինութիւն մը ունենային անոր հանդէպ ալ այսպէս պիտի վարուէ՞ն արդեօք։

Այսօր ամէն մարդ գիտէ նուազուրդի դրութեան բարերար ազդեցութիւնը և չկայ հանրային շենք մը կամ յանձնառութիւն մը որ առանց նուազուրդի ինքնագլուխ կատարուի։ Թերթերը ամէն օր կը հրատարակեն պաշտօնական ծանուցումներ, որոնք կը յայտարարեն պետական շինութեան մը կամ գնումի մը նուազուրդի դրուած ըլլալը։ Շատ անգամ առաջին նուազուրդն ալ անբաւական կը նկատուի և երկրորդի մը կը ձեռնարկուի, որպէս զի մատակարարութիւնը ուղիղ ըլլայ և ամէն օրինաւորութիւն յարգուած։

Արդ ի՞նչու մեր բարենպատակ հասատութիւնները չհետեւին այս ծափահարելի սկզբունքին և ասոր կամ անոր խաթեր համար քծնողներու, պաշտպանեալներու, հացկատակներու կամ անոնց պարագաներուն յանձնուի այս ահագին շինութիւններուն ճակատագիրը։

Պահանջուածը մեծ բան մը չէ. բարենպատակ հասատութեան մը հաշուոյն երբ չենք մը չինել հարկ ըլլայ, հրաւիրել կարող ճարտարապետներ, անոնց հետ խորհրդակցութեամբ պատրաստել յատակագիծը, յանձնառութեան տեսրը, պայմանները, ու անկէ ետք նուազուրդի դնել. ասկէ դիւրին, ասկէ ուղիղ, ասկէ օգտակար ի՞նչ կայ։ Հակառակ ամէն կողմէ տեղացած գանգատներուն ու դիտողութիւններուն, դարձեալ իրենց մարդոց գործ յանձնողները՝ ակամայ այնպէս ենթադրել կուտան որ անոնք պատճառ մը ունին ուղիղ ճամբէն չքալելու և ընդունուած սովորութիւններուն հետեւելով ջուրը պատէն վեր հանելու։ Լիվանթի ղրկուած նամակներուն նման մենք ալ ստացանք դիտողագիր մը ի մասին այն երկու տուներուն, որոնց շինութիւնը անձայն անձուն յանձնուած է ճարտարապետ Սրամ էֆ. Թահթաճեանի։ Ինչո՞ւ այսպէս եղած է արդեօք։ Զենք գիտեր. մենակ սաչափը գիտենք որ Դարակէօզեան դրամով գնուած Խտիվիալ բալասի ընդլայնումն ալ դարձեալ նոյն աղբիւրէն յանձնուեցաւ Թահթաճեան էֆ.ին, որ այդ շենքին վրայ իսկ ցոյց տուաւ իր կարողութիւնը, նախապէս ենթադրած գումարին կրկնապատիկը ծախսելով ու ճարտարապետական օրէնքներուն դէմ բողոքող շենք մը կառուցանելով։

Խտիվիալ Բալասը հեռու տեղ չէ. Բերայի մեծ պողոտային վրայ է ուրկէ անցնող ամէն դիտող աչք կրնայ տեսնել Թահթաճեանի այս հրաշակերտը։ Շէնքը աւելի արժեցնելու և գեղազարդելու համար՝ հարկ եղաւ Օթէլին կից գտնուած քսանչինգ կանգուն գետինը գնել։ Եւ ի՞նչ գնով գիտէ՞ք. կանգունը 100 ոսկիի առասպելական արժէքով մը, որով 2500 ոսկի վճարուեցաւ միմիայն Խտիվիալ բալասին երբեք ձերմկցնելու համար։ Եւ ճարտարապետ Թահթաճեան էֆ. որ լուսեղէն ստանձնած էր այդ երես ձերմկցնելու գործը, Օթէլին տակը խանութ մը չինեց որուն մէկ պատին համար միայն յատկացուց մէկուկէս մետր երես, ինչ որ 40 սանթիմեթրով կրնար չինուիլ։ Այսպէս ոչ միայն հարիւր յիսուն ոսկի արժող գետին մը խաբանած եղաւ, այլ և խանութին ապակեփակին ալ նուազ լուսաւոր ձգեց։ Ինչո՞ւ ըլլար աս անելիքի սխալը. ի՞նչ հարկ կայ կանգունը հարիւր ոսկիի հոգ գնել ու անով փոխանակ պայծառ, լուսաւոր և աչքի զարնող վաճառատուն մը կառուցանելու, հնագարեան մէկուկէս կանգունոց պատ մը բարձրացնել։ Եթէ այդ պատին յատկացուած մասն ալ վաճառատան վրայ աւելնար, ա՛լ աւելի հոյակապ պիտի չըլլա՞ր։ Արդէն Բերայի պէս տեղ մը ո՞չ ապաքէն ընդարձակ ապակեփեղկեր է որ կը փնտռուի, կարելի եղածին չափ շատ ապրանք ցուցադրելու և յաճախորդ քաշելու համար։ Մենց որ այդ իրը պատ գործածուած երեսը եթէ լուսայատիսկէ մը ալ վարձուէր կրնար ամսական 3—4 ոսկի բերել ապահով կերպով։

Ուրիշ պարագայ մը կայ որ դարձեալ կը փայլեցնէ ճարտարապետական սխալ մը. վաճառատան արտաքին ճակատին վրայ 80 սանթիմեթրոց պատ մը կայ առաջին յարկի պատշգամին երկու յենարաններուն համար։ Մեղք չէ՞, ինչո՞ւ այսչափ տեղը պարապ ձգել. եթէ վաճառատան այդ մասն ալ բաց ձգուէր, աւելի լոյս չէ՞ր տար, աւելի չէ՞ր ազդեր շենքին ճոխութեան վրայ։ 20 սանթիմէթր բաւական էր երկու յենակներուն համար, երբ պարզ բէրաս մըն է անոնց վրայինը. ինչո՞ւ ուրեմն 60 սանթիմէթր վայրապար խափանուի։ Բերայի մեծ շէնքերուն և ոչ մէկին մէջ առաջին յարկի բէրասներուն իրր յենակ 20 սանթիմէթրէ աւելի տեղ յատկացուած է։ Եթէ այս թերութիւնները չըլլային, Խտիվիալ Բալասի տակի վաճառատունը հիմակուանէն կրնար պատիկը վարձք կրնար բերել։ Արդ՝ ո՞վ պիտի տուժէ այս տարեկան վնասը։ Ինչո՞ւ արժէքին կրկնապատիկը ծախսենք ու կէս վարձք ստանանք։ Եւ այսչափ տխուր փորձառութենէ ետք, կրկին առանց նուազուրդի դնելու, առանց ճարտարապետական խորհրդակցութեան, Թահթաճեանի յանձնել երկու նոր տուներու շինութիւնն ալ։

Անհասանելի գաղտնիք. շիտակը պաշտպանութիւնն ալ այսչափ կրնայ ըլլալ։

Հիւանդանոցի շինութիւններուն համար ալ ճիշդ միեւնոյն ընթացքը տեսնուեցաւ. տասը հազար ոսկինոց շինութիւնները յանձնուեցան բարեկամ. ազգական, մտերիմ ճարտարապետներու և երբ շենքը կբեցաւ ու զայն փլցնել հարկ եղաւ, այն ատեն միայն յայտնի եղաւ թէ սրբատ կը տուժէ հանրութիւնը այս եղանակով շենք չինել տալու։ Ճարտարապետ Լեւոն էֆ. Կիւրեղեան որ ստանձնած էր փլչող մասին շինութիւնը, առարկեց թէ 27 սանդիմէթրոց երկաթ բուդրէլ չգտնուելուն համար 22նոց գործածել ստիպուած էր։ Բայց եթէ շենքին լմննալէն ետք սկսեր փլուզումը ու անոր տակ ալ քառասուն յիսուն հոգի մնային, մինթէ այս առարկութիւնը կը բաւէ՞ր խեղճ զոհերը փրկելու։ Եթէ քսանբեօթնոց բուդրէլ չկար, պէտք էր սպասել մինչեւ որ գար. նոյն իսկ եթէ կարելի չըլլար գտնել զայն, պէտք չէր շինել շենքը, որովհետեւ այդ շինութեան նպատակը հիւանդներուն կեանքը փրկել էր միայն և ոչ թէ ճարտարապետներուն դրամ շահեցնել։

Նոյն իսկ այդ բուդրէլ չգտնուելու առարկութիւնն ալ շատ միամիտ խօսք մըն է գործէ հասկցողներուն համար, որոնք գիտեն թէ չահագիտութիւնը մեծ դեր ունի այդ չքմեղացուցմին մէջ։ 22 սանթիմէթրոց բուդրէլին մէջերը 25 քիլօ կը կշռէ, մինչդեռ 27 սանթիմէթրոցինը 50 քիլօ. այսպէս երբ ճարտարապետ մը 27նոցի տեղ 22նոց գործածէ, կէսուռակէս կը վասակի։ Բայց ճարտարապետական օրէնքով ոչ թէ 27 սանթիմէթրոց, այլ 40 սանթիմէթրոց բուդրէլ պէտք է գործածել Լեւոն էֆ. Կիւրեղեանի շինած յարկին համար, որ 12×8=96 քառակուսի մէթր տարածութիւն ունի։ Սակայն մտացածին հաշիւ չկարծէք. երկաթի գործարանները նկատելով որ հիմակուան շենքերը կէս առ կէս երկաթէ կը շինուին, ձեռնհաս ճարտարագէտներու միջոցաւ fաթալօկներ պատրաստել տուած են, ուր բացայայտ կերպով ճշդուած է թէ որ շենքը ի՞նչ տեսակ երկաթ կ'ուզէ և որ լանքը ո՞րչափ ծանրութիւն կրնայ վերցընել։

Ցաւալի կէտը այն է որ սակայն Հիւանդանոցի շենքերուն յանձնառութեան տեսրը պատրաստողները երկաթին խօսքն անգամ չէին ըրած անոր մէջ, ոչ իսկ տեսակին, քանակին ու որակին վրայ բան մը ըսած էին, ինչ որ ետքը պատրուակ բռնեց Լեւոն էֆ. Կիւրեղեան և անուղղակի կերպով պատասխանեց թէ, ինք յանձնառու մըն է և բնաւ պատասխանատու չէ շինութեան տոկունութեան կամ խախուտութեան։ Տեսա՞ք հիմա ինքնագլուխ գործելուն վնասը. եթէ ճարտարապետներուն խորհրդակցութեամբ պատրաստուած ըլլար յանձնառութեան տեսրը, միթէ կարելի՞ էր որ ասանկ բաց դուռ մը ձգէին։

Սակն պարպայի մէջ անհրաժեշտ է ամբողջ քաղաքիրթ աշխարհի ընդունած շաղին հետեւիլ ու նուազուրդով կատարել մեր բարենպատակ հասատութեանց շինութիւններն ու գնումները, ո՛չ թէ մասնաւորաց սենեակներուն մէջ։

ՇՈՒՇԻի (Կովկաս) Առաջնորդ Տ. Գրիգոր Եպիսկ. Գառնակերեան առջեւ երիկուն գերմանական չոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեց Պաթումէն, Սրուսաղէմ ուխտի երթալու համար։ Ս. Հայրապետին կողմէ ծանուցուած ըլլալով Ն. Սրբազնութեան գալուստը, Պատրիարքարանէն պաշտօնեաներ ղրկուած էին որոնց ընկերակցութեամբ ազգ. Պատրիարքական երթալով հոն գիշերեց։ Երէկ Տ. Գրիգոր Սրբազան այցելեց Ս. Պատրիարք Հօր և տեսակցեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ, որ Լենդհ. Հայոց Ս. Հայրապետին առողջական վիճակին մասին հարցումներ ըրաւ և Առաջնորդ Սրբազանը պատասխանեց թէ՝ Ն. Ս. Օծութեան առողջական վիճակը շատ լաւ է. միայն տարիքը առաջացած ըլլալով բնականաբար առջի ուժն ու կորովը չկրնար ունենալ. Ն. Ս. Օծութիւն կրնայ եղեր ձիով պտոյտներ կատարել։ Յետոյ Գառնակերեան Սրբազան տեղեկութիւններ տուաւ Կովկասեայ եկեղեցական և կրթական գործերուն վերայ։ Տ. Գրիգոր եպիսկ. թէեւ 74 տարեկան, բայց աչխոյժ, ալեփառ և քիչ մը խիստ դիմագծերով, երկայնահասակ եկեղեցական մըն է և ծնած է Էջմիածնայ մէջ։ Իր տարազը, Ռուսահայ եկեղեցականներու տարազն է և մանիչագոյն թաւիշէ փակեղն ալ բոլորովին տարբեր է այս տեղի փակեղներէն և կը նմանի ճիշդ պուլկար եկեղեցականներու փակեղին, զոր կամիլաւկա կը կոչեն։ Առաջնորդ Սրբազանը որ առաջին անգամ ըլլալով կ'այցելէ մայրաքաղաքս, տասը օրի չափ պիտի մնայ հոս և Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը՝ ինչպէս, Այա-Սոֆիա, Տրգէհի աչտարակները, Վսփոր, Կղզիները, Սկիւտար, Ռումկէլիր նաեւ Ազգ. Հիւանդանոց, Գալֆաեան Որբանոց, Շիշլիի Ազգ. գերեզմանատունը, Պէրպէրեան և կեդրոնական վարժարանները պիտի այցելէ առաջնորդութեամբ Տ. Գրիգորիս վարդապետ Պալագեանի որ Սրբազան Պատրիարքին կողմէ հիւրընկալ կարգուեցաւ հիւր Սրբազանին։ Երէկ Ն. Սրբազնութիւն Պալագեան վրդ.ին և քահանաներու հետ այցելեց Մայր եկեղեցին, և երեք եկեղեցիներն ալ ամբ-

բողջ պատեցաւ։ Իր այցելութեան միջոցին միշտ վեղար ունէր գլուխը և երբ հարցուցին, պատասխանեց թէ իրենք միշտ ըլլայ փողոցը թէ այցելութեան միջոցին վեղար կը կրեն և չատ քիչ առիթներու մէջ փակել։ Մայր եկեղեցին այցելած միջոցին զարմացաւ աւագ տաճարին մէջ քովընտի գանուող ամպիոնը տեսնելով։ հարցուց թէ ի՞նչ է արդեօք այդ պատչգամը։ Պատասխանուեցաւ թէ եկեղեցիին ընդարձակութեան համար կեդրոնը չինուած է այդ ամպիոնը, ուրիկ կը քարոզուի երբեմն երբ խուռն բազմութիւն ըլլայ։ Սրբազանը յարեց թէ Ռուսահայ եկեղեցիներու մէջ այդ տեսակ բաներ գոյութիւն չունին։ Եկեղեցւոյ բարեբարին Գաղաղ Ամիրայի գերեզմանին վրայ եւս երթալով աղօթեց։ Ցետոյ Մայր վարժարանը գնաց և բոլոր դասարանները այցելեց, Տնօրէն Հայկ էֆ. Խօճասարեանի ընկերակցութեամբ։ Հարցումներ ուղղեց աշակերտներուն։ Այցելեց նաեւ Լուսաւորչեան աղջկանց վարժարանը։ Գառնակերեան Սրբազան տասը օրուան ճամբորդութենէ յետոյ հասած է մայրաքաղաքս։ Նախ ուղղակի Ս. Էջմիածին գացած է և Ն. Ս. Օծութեան ներկայանալէ ու հրաման ստանալէ յետոյ մեկնած է Տփղիս, անկէ Պաքու, ուրիկ ուղղակի հոս եկած է։ Տասը օրէն Տ. Գրիգոր Սըրբազան կը մեկնի Երուսաղէմ իր ուխտը կատարելու ուրիկ յետոյ Եգիպտոս պիտի երթայ ձմեռը հոն անցընելու համար։

⁂ Ս. Պատրիարքին հրամանաւ Ն. Սրբազնութեան ճաշը պիտի տրուի Երուսաղէմատունէն։

⁂ Գառնակերեան Սրբազան չաբաթ օր պիտի այցելէ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի։

⁂ Գառնակերեան Սրբազան խարտուիկի պաշտօն կատարած է Տ. Գէորգ եպս. Երզնկեանի, Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեանի և Տ. Մարբէ եպս. Մարկոսեանի եպիսկոպոսական ձեռնադրութեանց առթիւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ բաղդիրով մը պիտի խնդրուի Կրթական նախարարութենէն, որպէսզի Կեդր. Վարժարանի ամավերջի հարցաքննութիւններուն ներկայ գտնուելու համար ներկայացուցիչ մը ղրկուի։ Կեդրոնականի բերանացի հարցաքննութեանց 905—9,6 շրջանի շրջանաւարտ կարգին քննութիւնները տեղի պիտի ունենան հետեւեալ ժամանակացոյցով։

Մայիս 30 Գ.։ Կրօնագիտութիւն

Յունիս 5 Բ.։ Մանկավարժութիւն — Մանկավարժ. պատմութիւն

» 8 Եշ.։ Բնագիտութիւն—Տիեզերագրութիւն

» 10 Շբ.։ Ֆրանսերէն—Ֆրանս. Մատենագր. պատմ.

» 12 Բշ.։ Հայերէն—Ղրբր. և աշխարհագր, մատենագր. պատմ.

» 17 Շբ.։ Եկեղեց. պատմ. մատենագր.—ընդհ. գրականութեանց պատմ.

» 19 Բշ.։ Օսմաներէն, Պարսկերէն, Արաբերէն

» 21 Դշ.։ Անգլիերէն, Գերմաներէն

» 24 Շբ.։ Իմաստասիրութիւն, Քաղաքակրթ. պատմ.

» 30 Ուր.։ Կենդանական կենսաբանութ. և բնալուծութիւն։

Ծանօթ.— 1. Հարցաքննութիւնները կը սկսին կէս օրէ վերջ ժամը (Ր. Ե.) 1էն։

2. Իւրաքանչիւր քննութեան տեւողութիւնն է առ առաւելն 2 ժամ։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Վարժարանի խնամակալութեան կողմէ Ս. Պատրիարքը գիր մը ղրկեց Կարին՝ Սանասարեան վարժարանի իբր քննիչ ղրկուած Զաքարեան էֆ.ի։ Այդ նամակով խնամակալութիւնը կարգ մը հրահանգներ տալէ վերջ, կը յանձնարարէ Զաքարեան էֆ.ի որպէս զի Կարինէն չմեկնի, մինչեւ որ Պատրիարքարանէ նամակով կամ հեռագրով հրաման չստանայ։

ԳԱՐԱԿԵՕՄՐԻԻՆ թաղեցիներէն Տիկ. Ռէբէկա Պոտմաճեան երէկ ուրիշ Տիկինի մը ընկերակցութեամբ ներկայացաւ Կարագեան ընտանեաց որոնց յանձնեց թաղեցիներու կողմէ գրուած շնորհակալութեան գիր մը։ Թաղեցիները լսած ըլլալով որ Կարագեան եղբարք իրենց ողբացեալ եղբօր Լեւոն էֆ. Կարագեանի յիշատակը անմահացնելու համար՝ մտադիր են Զարիսթան Ս. Աստուածածնի այրեցաւեր եկեղեցին վերաշինել, իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այդ նամակով և միանգամայն կը յայտարարեն թէ այս բարեպաշտական ձեռնարկը ո՛չ միայն իրենց թաղը, այլ և ամբողջ Զարիսթանի ուխտաւորները երախտապարտ պիտի ձգէ։ Այս վերանշումեան շնորհիւ աղքն ալ պիտի փրկուին փողոցները թափառելէ, քանի որ դպրոց ալ չկայ թաղին մէջ։

ՅՈՒՆՈՒՍ նախկին Պատրիարք Տ. Գոնդանդին շնորհակալութեան թուղթ մը ղրկած է Ս. Պատրիարքին, որ անոր անունը շնորհաւորած էր։

ԿԻՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նստին մէջ լսելով Մաքրիգիւղի քարոզիչ Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաեանի դիտողութիւնները ի մասին տեղւոյն մէկ քանի քահանաներուն, այդ խնդիրը յանձնեց փոխանորդ Սրբազանին որպէս զի քահանաները կանչէ Պատրիարքարան և պէտք եղած բացատրութիւնները տա՝նայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ յանձնարարութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Յովհաննէսեան, կիրակի օր ըստ սովորութեան պիտի պատարագէ Ս. Յակոբայ մատրան մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻԱԿ Կարապետ Նարինեան անուն անձ մը, որ ասկէ առաջ Արմաշու Դպրեվանքին մէջ բաւական երկար տարիներ ուսում առած է և այժմ Նիւ Եորք կը գտնուի, նամակով մը խնդրած է Ս. Պատրիարքէն որպէս զի իրեն վկայագիր մը ղրկէ, քանի որ տեղւոյն Աստուածաբանական վարժարանը պիտի մտնէ և առանց այդ վկայագրին կարելի չէ հոն մտնել։

Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՎՐԴ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ, Կիւմիւշխանէի Առաջն. փոխանորդը և վանահայրը որ իր անձնական հիւանդութիւնը դարմանել տալու համար մայրաքաղաքս եկած էր, մէկ քանի օրէն Պատրիարքարանի թոյլտուութեամբ Պրուսայի Ջերմուկները պիտի մեկնի իր յօդացաւին դարմանումին համար։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Տ. Գէորգ քհ. Պագալեանի համար գրած էինք թէ հիւանդ է. այս օրերս յիշեալ քահանային հիւանդութիւնը որոշելու համար Մաքրիգիւղ գացած են Տոքթ. Թորգոմեան, Տոքթ. Սիմոնոֆ, Տոքթ. Անանեան և Տոքթ. Տատուրեան էֆէնտիները։

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան առթիւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ ներկայ գտնուած էր Տ. Եղնիկ վրդ. Պապաեան, և ոչ թէ Տ. Զաւէն վրդ.։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ Ազգ. երկսեռ վարժարաններու մանկապարտէզի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ կիրակի ցորեկ, ժամը 7էն (Ք.Թ.), Ս. Թարգմանչաց վարժարանի սրահին մէջ, կրթական գեղեցիկ հանդէսով մը որ առիթ պիտի ընծայէ ծնողքներուն և թաղին կրթասէր ազգայիներուն անձամբ տեսնելու տուն տուն ամուսնի դպրոցական շրջան մը մէջ ձեռք բերուած արդիւնքը, նոյն մանկապարտէզի վարիչ Օր. Արմաւենի Փափագեանի և օգնականին՝ Օր. Էլիզան Չանքերով և աշխատութեամբ։ Երգերուն դաշնակով պիտի ընկերակցի ծանօթ դաշնակահար Աւետիս էֆ. Խորասանեան։

ԻԶՄԻՐԻ Առաջնորդ Տ. Եղիշէ Սրբազան որ թեմական այցելութեան ելած էր, դարձաւ Իզմիր։

ԷՅՈՒՊԻ Ս. Եղիա եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ, Խագիւղի քարոզիչ Տ. Գրիգորիս վրդ. Պալագեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց։ Իսկ երկուշաբթի առտու ըստ կարգի տրամադրութեան մուշտակագործ արհեստաւորաց յատուկ Ս. Պատարագ և պաշտօն պիտի մատուցանէ գիւղին աւագերէց Տ. Գրիգոր քհ. Թէվէքէլեան։

Մեր ողբացեալ հօր

ՎԱՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆԴԻ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ հիւանդութեան և մահուան առթիւ Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր, Վասեմ. Աղգապետ էֆ.ի, հոգեւոր պաշտօնէից և ամէն բարեկամներու կողմէ անձամբ թէ գրութեամբ արտայայտուած հոգեկան զգացմանց և ցաւակցութեանց համար մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք։

ՎԱՀԱՆ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱԶՆԻՒ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
Տէր եւ Տիկ. Ս. ԱՒՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
ԱՐԱՔՍԻ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՆՈՒՇ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՄԱՀ

Ծանօթ լրագրավաճառ Խաչիկ աղա Ճոչկունեան, որ երկար տարիներէ ի վեր լրագրավաճառութեամբ կ'զբաղէր, երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետք երէկ իր մահկանացուն կնքեց Լանկայի իր բնակարանին մէջ։ Հանգուցեալը երկու աչքէ զուրկ թէև, բայց մտքի զարմանալի արթնութեամբ մը ամէն առտու կանուխ խմբագրատուները կուգար ու կանոնաւորաբար ստանալով իր թերթերը, զանոնք անձամբ կը տանէր կը ցրուէր իր յանձնորդներուն։ Լրագրապատներ համակրելով այս աշխատասէր անկարին, օրական որոշ թուով թերթեր յատկացուցած էին անոր իբր նուէր, գլխաւորաբար Իգտամ և Սապահ որոնք օրական 15ական թերթ կուտային։ Ցուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ Մայր Եկեղեցիին մէջ։ Ներկայ էին բոլոր լրագրավաճառները, որոնք եկած էին վերջին յարգանք մը ընծայելու իրենց վաղեմի պաշտօնակցին։ Արարողութիւններէն ետք Խաչիկ աղայի մարմինը փոխադրուեցաւ Պալքլրի ազգ. գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ։

ՀԱՆԳԱՄԱՏԱՆՔ

Հանրագիտակի 22րդ թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ ճոխ և հետաքրքրաշարժ պարունակութեամբ։ — ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ Տ. — Մէկ ոտքով քալելու փորձ մը։ ՍԻՐՎԱՐԴ ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ. Մեկնի բիծեր. — ՎԱՀԱՆ ՎՐԴ. ՊԱՐՏԻԶԱԿՑԻ. — Աբեղաձագն յիւսկիւտար։ ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ.— Իւսկիւտարցի Օրիորդը (Բլիչէ)։ ԷՍ-ՍԷ.—Հարց Արձագանգ - սանձարձակ յանգ։ Հ.—Ի՞նչպէս կը գրեն մեր գրագէտները։ ԳԱՐԵԳԻՆ ՆՐԱՆԵԱՆ.— Տարապարանաւը։ Վ. Փ.— Ո՞ը ընտրեմ ամուսին։ ԵՐՄՈՒ.—Ցիր ու ցան խօսքեր։ Վ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ. — Գրական տեսակցութիւն մը։ Օր Նոր, Լուր Նոր, Ոտանաւոր և Շարթուան Լուրեր։

Գաւառներէն պէտք է դիմել «Հանրագիտակի խմբագրութեան, Ասատուրեան ապարան Պալը ալի ճատտէ։ Տարեկան 54 ղրշ. վեցամսեայ 27 ղրշ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Առաւօտեան թերթի մը շաբաթ օրուան թիւին մէջ խել մը երեւակայական և անհիմն լուրեր հրատարակուած էին մեզ դէմ. ներկայիս կուգանք նոյնութեամբ հերքել սոյն յերիւրածոյ և անհեթեթ զրպարտութիւնները։ Մեր պաշտօնավարութեան օրէն մինչեւ ցայսօր դպրաց դասուս հաշուոյն եղած բոլոր գործառնութիւնք կանոնաւոր կերպով և օրը օրին արձանագրուած են կանոնական տոմարներու մէջ և գրանուած պատրաստ դրամն 1400 ղրշ. կայ և կը մնայ տրամադրելի դպրաց դասուն համար։ Արդէն Պատ. Թաղ. Խորհուրդը քննած և հաստատած է ասոնց ճշդութիւնը։ Մեզ ամբաստանող (փոխ-դպրապետ և ո՛չ թէ Ատենապետ) Տիար Լեւոն Սիսեմեանն ալ վստահ է հաշիւներուն ճշդութեանը, միայն թէ կը յօժարի հաստատել այն առեն երբ գտնուած պատրաստ դրամն իրեն յանձնուի, ապագային պակաս քրիմիցներով հատուցանելու համար։ Մենք պատրաստ ենք հաշիւ տալ ամէն ասոնց որոնք իրաւունք ունին ըստ օրէնի հաշիւ պահանջելու մեզէ։

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ դպրաց դասու Տնօրէն Խորհրդոյ Գանձապետ Ատենապետ
Հ. ՄԵՆՏՈՒՏՃԵԱՆ Կ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՇԱՔ

Վազիֆէի մեմուրիյէթինի հիւանը իյթիսաս միւշահէտ օլան մէճարիսնէ մէպնի Պրիւքսէլ սէֆարէթը Սէնիյէսի իւշիւնճի քեթիիլի իզզ. Տիրան պէյէ րիւթպէի Սանիյէ սընրը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Խրէմաթը հաւէնէի սատագաթ-քեարանէ վէ ըվիյէթմէնտանէսինէ պինանէն Խիւտավէնտիկեար վալիսի աթուֆէթլու Թէվֆիզ պէյ էֆէնտի հազրէթլերինէ Մուրասա Օսմանի նըշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ. —Վեհ. Սուլթանը, Սպանիոյ թագաւորին ամուսնութեանը առթիւ, շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած էր անոր։ Ակֆոնսօ ԺԳ. հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՍՐԲՈՒԱԾ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.—Աւրուած եւ սրբուած դրամները հրապարակէն հաւաքելու համար հետեւեալ որոշումները տրուեցան.—Մէճիտիէի ստորաբաժանումներուն, այսինքն քառորդներու, երկուքնոցներու և քառասունոցներու մէկ կողմը եթէ միայն աւրուած ըլլայ, ըստ առաջնոյն շրջաբերութեան մէջի պիտի գտնուին։ խաղնութիւնները եթէ այդ կարգի դրամներ ընդունելու համար վարանում ցոյց տան, պատասխանատու պիտի մնան։ Այս որոշումը միայն մէճիտիէի ստորաբաժանումներուն համար է, իսկ բուն մէճիտիէները բացառութիւն են։ Որպէս զի հանրութիւնը չահագործուեան առարկայ չդառնայ, որոշ ժամանակ մը պիտի յատկացուի այդ կարգի դրամները հրապարակէ քաշելու համար և մէկ ամիս պիտի որոշուի։ Փոխանակութեան սկսելու և շրջաբերութենէ դադրելու ժամանակը հանրութեան պիտի ծանուցուի։ Այդ միջոցին ամէն ոք պիտի կրնայ իր ձեռքը գտնուած աւրուած դրամները, ո՛րքան ալ ըլլան, տանիլ ու փոխել տալ։ Այս որոշումը գոհունակութեան արժանի է, վասնզի թէ՛ պիտի վերցնէ աւրուած դրամներու պատճառաւ ժողովրդեան քաշած դժուարութիւնները և թէ չահագործութիւնը պիտի արգիլէ։ Իգտամ կ'ըսէ թէ կրնայ ըլլալ օր ոմանք երկու-երեք դրուշի աւրուած դրամները մինչեւ Օսմ. Պանքան տանելու և փոխել տալու ձանձրութիւնը յանձն չառնեն։ Այդ կերպով դարձեալ շրջաբերութեան մէջ աւրուած դրամներ կը մնան։ Ուստի Զեռնասա պաշտօնարանը օգտակար բան մը ըրած կ'ըլլայ, եթէ թաղապետական շրջանակներուն և բոլոր Ընկերութեանց գրէ որ աւրուած դրամները առնեն և անոնց տեղ նոր չինուելիք դրամներէն տան։ Այդ կերպով փոխանակութիւնը դիւրութիւն կ'ընծայէ. օր. համար Մաքրիգիւղի մարդ մը, իր ունեցած երկու-երեք ղրշ ի սրբուած դրամները փոխելու համար փոխանակ մինչեւ Օսմ. Պանքան երթալու, կրնայ երկաթուղիի Ընկերութեան դիմելով կա՛մ նոր չինուած դրամ ստանալ և կամ աւրուած դրամներով տոմսակ գնել՝ նոր չինուածներով փոխանակելու պայմանով։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ Տօքթ Պէրկման և ընկերը՝ Տոքթ. Պիր, որոնք ժամանակէ մը ի վեր Պոլիս կը գտնուին, մէկ քանի անգամ Համիտիէ Մանկանց հիւանդանոցը երթալով հոն վիրաբուժական քանի մը կարեւոր գործողութիւններ կատարեցին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը անցած տարուընէ ի վեր ինք կը չահագործէ քարիւղի մթերանոցները։ Հարցումի մը պատասխանելով Զեռնասա պաշտօնարանը ծանոյց որ լուցկիները և արեւթները մթերանոցի տուրք չպիտի վճարեն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Գանձուն եղած վճարումներու ատեն հաշիւներու և արձանագրութեանց մէջ դժուարութիւն չծագելու համար, հետեւեալ որոշումը արուեցաւ։ Պետական գանձը երբ գանձում կատարէ, 5 փարայէն պակաս եղած կոտորակները 5 փարա պիտի հաշուին։ Իսկ վճարումներու ատեն ընդհակառակը 5 փր.էն վար կոտորակները չպիտի հաշուուին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ձեռնարկները աւկէ ետք Սոֆիայի մէջ փոխանակ 15 վայրկեան կենալու, 40 վայրկեան պիտի մնայ։

ՌՈՒՍ դեսպանատունը վաղը Պէօյիւքտէրէ պիտի փոխադրուի։ Բերայի դեսպանատան դրան դուրս ցցուած մասերը անմիջապէս ետք պիտի սկսին փլցուիլ Մեծ Փողոցը լայնցնելու համար։

ՀԱՑՏԱՐ-ԲԱՇԱՑԻ նոր մեծ կայարանին չինութիւնը առաջ կը տարուի, որ մինչեւ երեք տարի պիտի աւարտի։ 95,000 ոսկի ծախք կ'երթայ։ Շէնքին ճակատը որ ծովու կողմն է 70 մէթր երկայնք և 21 մէթր լայնք ունի։

ՄԵՐ ՅՈՒՆ պաշտօնակիցը Բroosou որ ժամանակէ մը ի վեր դադրած էր, երէկուընէ վերսկսաւ իր հրատարակութիւնը։

ՊԱՆՔԱՆԵՐՈՒ ՄԻԱՑՈՒՄ.—Դրած էինք թէ Աթէնքի Էնտիւսթրիէլ պանքան և Աթէնքի պանքան պիտի միանան։ Ասոր պատճառը այն է որ Էնտիւսթրիէլ պանքային ամէնէն հաւատարիմ ու կարող պաշտօնեաներէն Քիրիաքօ Վլահանոս, որ անցեալ օր անձնասպան եղաւ Աթէնքի մէջ, զանազան ձեռնարկութեանց մէջ վնասելով 570,000 սրախմիի բաց մը թողած է։ Վարչութիւնը այդ անձէն հաշիւ չէր պահանջեր և Վլահանոս ամսական կեղծ հաշուեցոյցեր կը պատրաստէր։ Հիմա այդ պանքան, իր նիւթական անպատասխանատուութեան համար, կը միանայ Աթէնքի պանքային, սակայն կը կարծուի թէ ատկէ չատ պիտի չկրնայ օգտուիլ։

ՍԻՆԿԷՐԻ Գեղարուեստական 4րդ Ցուցահանդէսին բացումը կատարուած է Բերա, Պօն Մարշէի դիմաց, Ընդհ. Տնօրէնութեան սրահներուն մէջ։ Ցուցահանդէսը ամէն օր բաց է և մուտքը ազատ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՐՐԻԿԸ.— Իրաւունք տարօրինակ խաղեր կ'ընէ սա օդը։ Նախընթաց գիշերուան փայլակնառատ փոթորիկը դադրած էր և երէկ տաք էր ու պայծառ օդը Պոլսոյ մէջ։ Սակայն մեզ լուր կուտան թէ երէկ ցորեկ, մինչ ուրիշ թաղերու մէջ բան մը չկար, Եէտիգուլէի կողմը և շրջակայքը սաստիկ մրրիկ մը պատած է։ Հսկայ ծառեր կը խոնարհէին և շատեր խորտակուեցան ինկան։ Փոշիի ամպ մը կը կուրցնէր տեսողութիւնը։ Արդէն նախորդ փոթորիկն ալ ամէնէն աւելի ուժգին էր Եէտիգուլէի կողմը։ Վէլի էֆէնտիի, Իսրինէ Դարուի, Թօփ-դարուի դուրսի և Մաղրիգիւղի մէջ ծառեր կայծակնահար եղան։ Եէտիգուլէի և Թօփ-դարուի կողմը տուներ ողողուեցան տեղատարափէն և կենդանիներ գրաւեցան։ Սկիւտարի մէջ ալ սաստիկ էր։ Բարեբաղդաբար մարդու վնաս չկայ։ Գաւառներու մէջ ալ անձրեւ և կարկուտ կը տեղայ։ Երեքշաբթի օր կէս օրէն ետք ամենամեծ խաղութեամբ կարկուտ տեղաց Կէյվէի մէջ, 11½ քիլոմէթր բնդարձակութեան մը վրայ։ Այնքան խոշոր էին հատիկները և այնքան խիտ կ'իյնային որ երկաթուղիին ճամբան գոցեցին և կառախումբը կը սահէր։ Իզմիրի մէջ ալ կարկուտ տեղալով վնասուեցան ծառերը և հունձքերը։

ՅՈՒՍԱՀԱՆ.—Գուշ-գաբու բնակող Եորկի, առջի օր փոքրիկ անձնասպան ըլլալ, ինքզինքը տան հօրը նետելով։ Բայց կինը տեսաւ և սկսաւ աղէկուսը ճիչեր արձակել։ Դրացիները վազեցին և ազատեցին զայն։ Պատճառը աղքատութիւնն է եղեր։

ԳԻՆՈՎԱՒԻԹԻՒՆ.— Գուշ-Գաբուցի ձկնորս մը, Գրիգոր, առջի օր, գլուխը աղէկ մը տաքցուցած, զարկաւ վիրաւորեց կօշկակար Նիքօլին։

ԲԵՂՄՆԱՒՈՐ ԿԻՆ ՄԸ. — Իզմիրի մէջ հրեայ ուսուցիչ Գաթիար էֆ.ի կինը երեք զաւակ մէկէն ծներ է, երկուքը մանչ, մէկն աղջիկ։ Մայրը ու նորածինները ողջ առողջ են։ Այս կինը առջի տարի ալ երեք զաւակ մէկէն ծներ էր, բայց աղոցմէ մէկը յետոյ մեռեր էր։

ԱԲՐԱՀԱՄ Կ. ԿՏԱՒՃԵԱՆ
ԻԶՄԻՏ

Կը ստանձնի։

Հրդեհի և ծովային ապահովագրութիւններ՝ չահաւէտ պայմաններով։

Ամէն տեսակ գումարանի գործեր ներածում, արտածում և մաքսային գործողութիւններ։

Եւրոպական առաջնակարգ գործարաններու միջոցաւ՝ գոնաւոր և պարզ պատկերազարդ քարթ-բոստանիներու պատրաստութիւն, Ֆօթոկրաֆիի համար։

Կը հայթայթէ

«Թոմաս Սքիտոր» Անգլ. Տան դրամարկղներէն,

Սաքսոնիոյ առաջնակարգ բիանոներ՝ չաբաթական վճարումներով,

Ամենավերջին դրութեամբ պիսիքլէթներ,

Ամէն տեսակ երկրագործական և թիթեղագործի մեքենաներ,

Ուղղած քանակութեամբ և տեսակով ընտիր և հոտաւէտ թէյեր,

Գաւառային յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին

Հասցէ՝

ԱԲՐԱՀԱՄ Կ. ԿՏԱՒՃԵԱՆ, Իզմիտ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ 7 Յունիս.— Վիլհէլմ Կայսր Վիեննա ժամանեց և Հիւսիսի կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր, բոլոր արիդուքսերուն, Աւստրիական Արքունիքին բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն կողմէ։ Երկու վեհապետները սիրալիր կերպով ողջագուրեցին զիրար մէկ քանի անգամ, և իրենց հետեւորդները իրարու ներկայացնելէ վերջ գացին Շէօնպրունի Պալատը։ Կէս օրէ վերջ, Վիլհէլմ Կայսր այցելեց Ռոտոլֆ արհիդուքսին չիրիմը, և պակաս մը դրաւ անոր վրայ։ Իրիկունը, Վիլհէլմ Կայսր ճաշեց դերման դեսպանատան մէջ։ Այս իրիկուն հանդիսական հացկերոյթ պիտի տրուի Շէօնպրունի Պալատին մէջ, բայց բաժակաճառ չպիտի արտասանուի, քանի որ Կայսեր այցելութիւնը մտերմական հանգամանք ունի։ Դերման Վեհապետը վերջերս հաստատուած Արժանեաց պատուանշանին Մեծ Խաչը տուաւ Մաճառ վարչապետ Տոքթ. Վէքերլէի։ Ֆրանց Եոզէֆ և Վիլհէլմ Կայսրերը հեռագիր մը ուղղելով Իտալիոյ թագաւորին, հաստատեցին թէ իրը դաշնակից անայլայլ բարեկամութիւն մը կը տածեն իր նկատմամբ։ Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւոր փոխադարձաբար շնորհակալութիւն յայտնեց, հաստատելով թէ Երրեակ Զինակցութիւնը անխախտ հիմերու վրայ հաստատուած է։ Վիլհէլմ Կայսր ընդունեց արտաքին գործոց նախարար Կոմս Կոլուխովսքին, Աւստրիոյ վարչապետ Պառոն Պէքը, Մաճառ վարչապետ Տոքթ. Վէքերլէն, և այցելեց Կոմս Կոլուխովսքիի։ Կէս օրէն վերջ հացկերոյթի տուրեցաւ դերման դեսպանատան մէջ, և ներկայ եղան երկու վեհապետները, Կոմս Կոլուխովսքի, Պառոն Պէք, Տոքթ. Վէքերլէ, Պերլինի աւստրիական դեսպան Մ. Ցէօկէնի—Մարիչ, Մ. Լեւցով, գերման արտաքին գործոց պաշտօնատարները, գերման արտաքին գործոց նախարար Մ. Զիրշքի։ Հացկերոյթէն վերջ Ն. Վեհափառութիւնք դարձան Շէօնպրուն։ Իրիկունը, ի պատիւ Վիլհէլմ Կայսեր, հացկերոյթ տրուեցաւ Մարի—Վալէրի արիդքսուհիին տան մէջ, բայց մասնաւոր հանգամանք ունէր հացկերոյթը։ Վիլհէլմ Կայսր նուէր մը ըրաւ Կոմս Կոլուխովսքիի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սեպտեմբերին ռուսական նաւաբաժինը Բորթսմութ պիտի երթայ՝ իբրև փոխադարձութիւն մը անգլիական նաւաբաժնին կողմէ Քրոնշթատ տրուած այցելութեան։

ՄԱՏԵՐԻՏ.—Այսօր տեղի ունեցաւ Ծաղկամարտի հանդէսը, և աւելի չքեղ եղաւ քան Նիսի մէջ կատարուած բոլոր այսօրինակ հանդէսները։ Անննկարագրելի ոգեւորութիւն կար, հակառակ ընկճող տաքին։

ՎԻԵՆՆԱ.—Նախորդ վարչապետ Իշխան Հոհէնլոհէ վերահաստատուեցաւ իր նախկին պաշտօնին մէջ, իբր կառավարիչ Դրիսէսդէի։

ՏԻՐՈՒՄԷՃԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆԻՆ ապրը կարդալ չորրորդ էջը

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	104.17
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	104.13
Երէկուան էն բարձր գինը	»	104.22
» էն վար գինը	»	104.12

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր.	146.87½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	146.12½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	147.12½
» էն վար գինը	»	146.12½

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	36.50
Միսիրի Պանքա		6.12
Սելանիկի «	Ֆր.	173.—
Քոմէրսիալ	Ս. Ո.	10.09
Քարաուս Բրէվիլէժիէ	Ֆր.	181.—
» Օրտինէռ	»	170.50
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.60
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	9.15
» պարտատուղթ	Ֆր.	495.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	318.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ս. Ո.	19.67
Քարափ Կ. Պոլսոյ	Ֆր.	502.—
Քրէտիտ Ֆոնսիէ Էժիբս.	1886	315.—
» » »	1903	266.—
Թրանսվալ		57.—

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	Ֆր.	272.50
Պանք Նաս. Կրէս.	»	438.50
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.07
Լաւրիոն	Ֆր.	66.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	Ղրշ. Փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.07
Անգլիական ոսկի	109 27
Բօլ	90.20
Մէճիտիյէ արծաթ	107.27
Բուպլի թղթադրամ	8.65
Քրիմիս	50.10

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրշ.	109.22½
Բարիզի » »	Ֆր.	22.97¾
Վիեննայի » »	քուրօն	21.95
Պերլինի » »	մարք	18.73

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Յունիս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98.60
Օսմ. միաց. գոնս. 4 % բաց.	96.72
» » » գոց.	96.52
Բումէլիի երկաթուղի Ֆր.	148.75
Բէժիի պարտատուղթ »	444.—
Օսմանեան մաքս »	497.—
Օսմանեան Պանքա »	675.—
Քրէտիտ Լիոնէ »	1164.—
Բարիզի Պանքա »	1603.—
Աւստրիական Ռանթ 4%	99.75
Իտալական » 5 %	105.25
Ռուսական » 4% 1901	80.50
Սպանիակ. արտ. փոխ. 4%	96.47
Պալիա Քարա Այտըն Ֆր.	695.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Յունիս 1906

Անգլիական Ռանթ	89.37
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց.Գ.կ.	95.25
» » » գոց. »	95.25
Օսմ. Պանքա	16.87
Պուլկարական 1892	103.—
Ռուսական 4 % 1898—89	81.25
Յունական Ռանթ	41.25
Զարթրբթ	1.56
Թրանսվալ	2.25
Ռանտամայն	6.25
Ճաքոնական 4 %	92 67

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Յունիս 1906

Գերմանական 3 %	87.60
Օսմ. Միաց Գոնս.	96.25
Օսմ. փոխառութիւն 1903	88.75
Բումէլիի երկաթուղի	146.50
Ռուսական 4 % 1902	79.85
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ս.	103.80
« » » Բ.	103.20
» » Բաժնեթ. 60 %	134.40

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Յունիս 1906

Օսմ. Բէժի	—.—
Բումէլիի երկաթուղի

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Պէտլէրիմին Նրաթը լիրա եւ դրուշտան նագաէն վէ նրաթը տիկէրի էվգաֆը Հիմայունա մանուսա սուրէթի վէ սէրկի իլէ իֆա օլունմագ իւզրէ պէտէլաթը միզայիտէլրի գէրմէթը մուխամմինէլերինան սուն պուլունմասընա պիհանէն մէհրիսը իսարէտէ թէլբար իլանմիա դարար վէրիլէն զիրակ մուհարբէր մանիլատա զամմ իլէ թաւէպ օյանլար վէ տանա զէյտան մանիւմաթ այնագ իսթէյէնէր գէրմէթը մուխամմինէլերինին Եօշրունէ միւսաֆիր թէէմին ազէլէրիյէ պէրաակր մայիսըն 29ընը բարար էրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գասար Էվգաֆը Հիմայուն մանիւատա իսարէսինէ միւսաճաաթ էյնէմէլերի իլան օլունուր։

Գէրմէթը մուխամմինէսի

Պէտէլը միւզայէսէսի

..171122..10122.— Սարբեար գաբիյէսինտէ Տէրէ ճատտէսինտէ 16 նումէրօլը ալթը օսայը պէր պապ մէնզիլին 18 հիսէսէէն 14 հիսէսի. Էօրիւճի Հիւսէյին։

..1200 ..6500. — Պէյ օղլունտա Բանկալթիտէ Թէքէրիյէ սօգաղրնտա 31 մուքէրրէր 31 նումէրօլը պէշ օսայը իքի պապ մէնզիլին պիհիթիս հաճի Էտհէմ։

..29159 ..17875.— Թէնէրտէ Ապտի Սու պաշը մանալլէսինտէ Թէնէր ճատտէսինտէ 336 նումէրօլը 4 օսայը միւշթէմիլթը մալիւմէյի հավի պէր պապ մէնզիլին 120 սէհիմ իթիպարբյա 35 սէհիմի, հաճի Ահմէտ

..4584 ..3500.— Եէսի գուլէ խարիճինտէ Սուլթան Մէհմէտ մանալէսինտէ 27 նումէրօլը սէնէվի 4000 դրուշ քիրալը պէր գրթա պօսթան կէսիլինին 120 սէհիմ իթիպարբյա 11 սէհիմի. Մուսթաֆա։

..10000 ..7500.— Ճիպալիտէ Սէֆերիգօզ մանալէսինտէ մուէդդին Մէհմէտ էֆ. սօգաղրնտա 10 նումէրօլը պէր գրթա արսանին պիհիթինիս. Հաֆըզ Իսմէր։

..9996 ..6300.— Ղալաթատա Եէնի Ճամիի Շերիֆ մանալէսինտէ փէնճէշնպէհ Բաղարը ճատտէսինտէ 37 նումէրօլը պէր գրթա արսանին 15 հիսէ իթիպարբյա 6 հիսէսի, հաճի Ահմէտ։

..3000 ..2000.— Թէնէրտէ Թանթա Մինարէ մանալլէսինտէ վէ ճատտէսինտէ 75 նումէրօլը պէր գրթա արսանին պիհիթինիս Էօրիւճի Հիւսէյին։

..1500 ..900.— Այլթը Մէրմերտէ Սէյիտ Իսմէր մանալլէսինտէ Քիրեճխանէ սօգաղրնտա 5 նումէրօլը պէր գրթա արսանին պիհիթինիս. Նարի։

..6716 ..5200.— Գասըմ Բաշատա հաճի Ահմէտ մանալլէսինտէ Ուզուն Եօլ Տէրէ պօյու ճատտէսինտէ 19, 301 311 նումէրօլար իւէ մուրագգամ ֆէվզինտէ 1 օսայը հավի սիւռի սիւքքանրյա մուշթէմիլթը մալիւմէյի հավի Նալընճը պօսթանը սէմէրլէ մարուֆ պէր գրթա պօսթանին 120 սէհիմ իթիպարբյա ծնպէր պուչուք սէհիմի, Հաֆըզ Իսմէր։

..23334..10000.—Թէնէրտէ Ապտի Սու Պաշը մանալլէսինտէ Պաղթ ճատտէսինտէ 50 նումէրօլը տէրունինտէ իքի ատէտ պէքքար օսապրյա պէր մախզէնի մուշթէմիլ պէր գրթա սահիլմանտէ արսանէին 6 հիսէ իթիպարբյա 2 հիսէսի, Հաճի Ահմէտ։

..22500..12500.— Սյա Սօֆիատ Սաղիր մանալլէսինտէ Թիւէիւբ Սյա Սօֆիա ճատտէսինտէ 31 նումէրօլը չէհրի 900 դրուշ քիրալը միւշթէմիլթը մալիւմէյի հավի Զարտաքը Համամ տէմէլէ մարուֆ միւլք մա կէտիկ պէր պապ համամըն 28 հիսէսէէն 6 հիսէսի, Բանմի։

..6000..3500.—Սկիւտարտա Իճատիյէ մանալլէսինտէ Գայսէրլի Օղլու սօգաղրնտա 14 նումէրօլը իքի օսայը պէր պապ մէնզիլին պիհիթինի, Բանմի։

..14000..7000. — Միրկէն գարիյէսինտէ Բիւյուքյէ մէքթէպի սօգաղրնտա 15 նումէրօլը իքի օսայը պէր պապ մէնզիլին պիհիթինի, Հաճի Հիւսէյին։

..13220..2500—Սթավրօզ գարիյէսինտէ Թէքէբ Սօգաղրնտա 4 նումէրօլը 5 օսայը միւշթէմիլթը մալիւմէյի հավի պէր պապ մէնզիլ իլէ իքի նումէրօլը պէր գրթա արսանին 84 հիսէսէէն 30 հիսէսի, Հաճի Հիւսէյին։

..22500..16000.—Թօբհանէսէ ճիհանկիր մանալլէսինտէ Դարատան սօգաղրնտա 17, 19 նումէրօլը 6 օսայը իքի պապ մէնզիլին սիւլիւսան հիսէսէրի, Հաֆըզ Իսմէր։

..1500..1000.— Եէնի Պաղչէսէ Դարապաչ մանալլէսինտէ չրզմաղ Դաշքըճը սօգաղրնտա 4 նումէրօլը պէր պապ մէնզիլին նըսրքի հիսէսի, Հաֆըզ Իսմէր։

..5000..3000.—Զարշուի քէպիրտէ Զուրքաճը խանը տէրունինտէ ալթ դաթտա 51 նումէրօլը պէր պապ օսանին 4 հիսէ իթիպարբյա պէր հիսէսի, Հաճի Ահմէտ։

..4400..3000.— Ցէնէրտէ Ապտի Սու Պաշը մանալլէսինտէ Ֆէնէր Գաբուսու ճատտէսինտէ 30 նումէրօլը պէրի չէօմէքճի տիկերի լամպաճի օյարագ իսթիմալ օլունուր ֆէվզինտէ իքի օսայը հավի իքի պապ սիւքքանին պէշ հիսէ իթիպարբյա պէր հիսէսի, Հաճի Ահմէտ։

..90000..65500.— Զաղմաղճըլարտա Տայլ Խոթուն մանալլէսինտէ Զաղմաքճըլար Եօքուշու ճատտէսինտէ 90, 92, 94 նումէրօլար իւէ մուրագգամ քեարիրը մարգաա իւէ խան տէրունինտէ իքի պապ օսանին ութ հիսէ իթիպարբյա իւէ հիսէսի, Մուսթաֆա։

..2000..1750.— Եէնի Պաղչէսէ Նէսիլիան Սուլթան մանալլէսինտէ Պօսթան սօղաղրնտա 10 նումէրօլը պէր օսայը պէր պապ մէնզիլին պիհիթինի, Հաճի Մահմուտ։

..8437..4000.— Եէսի Գուլէ Հաճի Իլճան մանալլէսինտէ վէ ճատտէսինտէ 25 նումէրօլը չէհրի 2000 դրուշ քիրալը միւշթէմիլ միւշթէմիլթը մալիւմէյի հավի պօսթանին 120 սէհիմ իթիպարբյա 37 պուչուք սէհիմի, Հաճի Ահմէտ։

ԻԼԱՆ

Թէլատիէի Ամիրէ նամը ատիզ իսաբէսի իլէ ալը սէնէ զարֆրնտա միւզում օլաճագ Թալանինին 90000 չուվալ գասար լուչինճի նումէրօ նումա չաղը Ատասօլա վէ Բուսմէյի գլրմար տագիդին իթասանա թալիզ օյանարին թէէմինաթ ազէլէրինի միւսամատրպէն ճումատասան մասատա պէհէր կիւն Շուբաթ Պահրիյէ լէվազիմ տարիխինէ կէմէլէրի իլան օլունուր։

25 Մայիս 322

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Մահմուտ Փաշա, Ապտուլ էֆ. թաբնէն դիմոցը գանուող Եարբմ իաէի կեսը՝ 267 թիւ հանդերձավաճառատան մէջ զարմանալի ժամանութեամբ զգեստներ կը ծախուին. օրինակի համար՝

Թաւնայ բանկոն	30 ղ.
Ֆանթազի »	18 »
Մեսաքեայ բանկոններ՝ իւրաքանչիւրը	25 »
160 ղ. նոց բարաքիներ՝	110 »
180 » քոսթիւմներ	120 »

Զգեստները կը ծախուին զ'ղրղով մը որուն դէմ ոչ մէկ վաճառատան կրնայ մրցիլ, այսինքն 100ին 30 ղեղլով։

Նոյնիսկ, թէպէտև 100ին 30 ղեղլ կ'ըսենք, բայց սկզբամբ մեր ապրանքներուն համար չատ ածան գիներ որոշած ըլլալով, զեղչը հարիւրին լիսան պէտք է նկատել։

Զգեստներուն վրայ գրուած թիւերուն կէս գինօվ կը ծախուին։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ 20—13

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ

ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մէստճեան վաճառատունը որ ասկէց առաջ Պօն Մարշէ վաճառատան քով կը գտնուէր և երկար ամիսէ ի վեր արգած էր, այս անգամ փ խագրուած է Բերա, Մեծ Փողց, Օ Լիսն վաճառատան քով, Մրատեան Արաբիքմանին առաջին յարկը, ուր բատառաջոյն, վերջին նորաձեւութեան համաձայն, կը վաճառէ կանանց լասուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ զարդեր, Եւրոպայէն դեռ նոր հասած իր ճոխ մթերքով։

30—8

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ

ԹԷՏԱՎԻ ԳԱԳԻՒՆ

Տօգթոր Եվլանդոնի Եվրոպատա իկամ իթեակի ան ակչահարիւտա թրգամա եէնի մուվաֆֆագրութիւն էլաէ իթմիշ օլմաղլա մատմանիչ տախիլէն միաէլի վէ պէօպրէքլէրի իգամ իսանէնք պէրը իլանիլար վէրմէ քարիզին պիր հոգիմա գարֆինատա պէլլ ադամ գլըզընը գարթէն թէտավի իտալ. թէրէտուիա իսեէլիրանէն իսնրէնիր թէտավի խասթալրդ քեամիլէն մինանէթի օլուգատան ոսնրա ալընը։

Ղայէթ եէնի վէ Եվրոպատա թաթպիգ օլընան ասն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խասթալրդընը մուվաֆֆագրեէրը թայ իլէ թէտավի էաէր. հէր կիւն ատաթ սէօրթաէն օնա գասար Կալաթատա, Մանարդճըլարտա Դարագաշ Օթէլինին գարրուսրնտա լամարը ալ-քեռնընդէ իւզէրինտէ 97 նումէրօլը թէնատ թէ. ատաէֆէնանէնտէ պուլունուր։ 50—21

ՂԱՆԹԱՇԵՒՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սպրիկ

Դրամագլ. ուելի ֆաճ 13,000,000
Տարեկան գանձում տոկոսէ և ապահովագիրներ 4,162,578
Ազգ. ապահովագրական բնկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ
Որ այժմ ձուլուած է Ռոճըլ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարաշէն և խարտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միլլ նշանաւոր եղած է ամէն կողմանէ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 13,062,125 ռանգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԼԻՎԸՐՊՈՒԼ, թիւ 1՝ ՆՕԹԹ ՀՕՆ ՍԴՐԻԴ
ԼՈՆՏՈՆ, 28՝ ԼՕՄԳԱՐԴ ՍԴՐԻԴ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊԱԼՍՈՆ
ՊՕՆՅ ՍԱԼԼԻՐ ՆԻ ԸՆԴ.
Նո. է և 5 Փիւլիւ ք Թրանլ խան
Դեր. Գործակալ Էսթրճի
ՄԱԳՍՈՒՏ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։
50—6

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՏԻՒՅՄԷՃԵԱՆ

Դեղերու ԹԱՐՈՒՈՒԹԵԱՆ և ՆՈՐՈՒԹԵԱՆ կողմանէ հիւանդներ. կրնան մեծ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՄԲ դիմել ի Ֆէրիքէ, Զաղաք փողոց, թիւ 21։

Դեղարանս ունի նաև բժիշկներ, մանաւանդ Տօքթօր Տիմիթրիանա և Ամամաեարոյ Զ. Պարտիզպանեան, որոնք ամէն օր ցորեկէ վերջ իրենց դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանեն Դեղարանիս մէջ։ 9

ՆԱՔԼԸ ՄԷՔԵԱՆ

ԲԷՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԻՍ ԱՂԱ

Պաղչէ Դարաւսրնտա Նիշանիյէ գարաղլնանէսի գարչուսրնտա վաղը օրուագ սանամաթրտաքի մէհարէթի վէ միւհիմէրէմ միւշթէրիլերինէ գարշը տարիխա ասարը հիւրմէթ վէ նէզաքէթի իլէ զէվաթը միւհիմէրէմէնիմիէվէճճիհէրիլերինէ մաղհար օյան Բէրուբէար Արիս աղա սու. քէրրէ եինէ Պաղչէ Դարաւսրնտա Շեմսի էլվիսէ մաղալասընդա գարշըսրնտաքի սօգաղտա 6 նումէրօլը տիւքքեանա նոգղ իթմիշ օյտուղը միւհիմէրէմ միւշթէրիլերինէ սրզ վէ իլան իլէ քէսիլը չէրէֆ էյլէր։ 10—3

ԲԱՅՆԿԱՆՈՐԷՆ ՏԱՐԱԼՈՒՏՈՒԱԾ

Եւ ընտիր բլալը վաւերացուած

ԲԱՐԱԲՈՒԼԱԲԻ, ԿԷՕՋԷՓԷԻ ԵՒ ՍՐՄԱՔԷՇԻ ՋՈՒՐԻՍ

Ամբողջ զարգացած աղգէրու մէջ մեծ բժիշկներ կը յանձնարարեն իրը ըմպելի մասյն լաւ ջուր գործածել երկար և առողջ ապրելու համար։

Ամէն անոնք որ կը փափաքին վերոյիշեալ աղբերակներուն ճշմարիտ ջրէն գործածել, կը յանձնարարեն գիմել,

Պաղը Ալի Ճառէէսի թիւ 34 Մուսուլ խանի առակ և Նուրբ Օսմանիյէ Շուկային դան կից թիւ 21 և լալէլի թիւրպէի կից թիւ 52 խանութները։

Ցանձնարարութեանց մեծ ճշդապահութիւն և մասնաւոր խնամք տակառներու մաքրութեանց։

Գին չափաւոր և դիւրամատչելի։

Մեր բազմաթիւ յանձնորդներուն մեծ դիւրութիւն տալու համար, Սիրքէճիէն Մինչև Մաքրի գիւղի փոխադրութեան ծախքը մեր վրայ է։

20—2

ՕԹԷԼ ՊԷԼ ՎԻՒ

ԳՆԱԼԸ ԿՂԶԻ

Գալաթա Կղզիի ծովափնեայ մէջ դիրքին վրայ հաստատուած այս ընդարձակ պանդոկը, զոր այս տարուան համար վարձած է Գալուստ էֆ. Ներսէսեան, շքեղապէս կահաւորուած և առողջապահիկ ամէն պայմաններով օժտուած ըլլալով, պատրաստ է ընդունիլ զիւղացիները, դիւրամատչելի պայմաններով։ Ընտիր ոսպարկութիւն և մաքրութիւն։ Դիմել վարձակալին։

5—4

ԷՔԻԼԻՏԻՆԻ

ԲԻՄԵՐԸ ՀԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ասոլինքու և կերպասներու վրայ գոյացած ամէն տեսակ բիներն ու ասբեստները հանելու համար մեկ և անբաղդատելի դեղը։

Բալոր օսմ. կայսրութեան համար ներկայացուցիչ

Ն. Է. ՔԱՄՖՈՆԱՍԻ
(Կալաթա, Միլլեթ խան)

Գաւառներու համար վաճառողներ կը փնտռուին։ 13—50

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԵՐԵՆԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Ակռաներու և բերնի առողջութիւնը կ'ապահովեն մարսողութիւնը. զոր չեն կրնար լուսապէս կատարել գէշ վիճակի մէջ գտնուող ակռաները։ Բերանն ու լինտերը առողջ պահելու, ակռաները ճերմկցնելու և անոնց փտութեան առաջն առնելու և փտել սկսածները բժշկելու համար անհրաժեշտ է գործածել

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ

ՕԵԱԲԱԿ, ՓՈՇԻ ԿԱՄ ԽՍՈՐԸ

որ Բասքէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշահամ և հայնեխական է, լինտերուն մէջի միքրոբները կը ջնջէ, բերանին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խրուչափողին թարախալիցներն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սատիկ ակռայի ցաւը իսկոյն կը հանդարտի Սուլագ Պէճեսիքիճի մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։ Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղերն անմեան հռչակաւորեցան, և այս կարեւոր վարչութեան Տնօրէնն արուեստահանդէսին Փիլիսի անդամ անուանուելով, գերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։

Մեծաքանակ կը ծախուի Գալաթա, Սանտրգյոլար թիւ 77 Սաեփան էֆ. Զաղարեանի դեղավաճառանոցին մէջ։ Կը գտնուի նաև Պահճէ Գարա թիւ 13 միւքէճեան և Բերա, Բիւյիւքտերէ դեղարանները։

20—5

Արուեստագիտական գրասենեակ Ապահովագր. տեղեկատուութեանց
(Bureau Technique de Renseignements d'assurances)
Սբամպոլ, Սուլթան համամ, Բասած Դաբբրնը Օղլու, թիւ 33

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Իր տեսակին մէջ առաջին անգամ ըլլալով գոյութիւն ունեցող այս գրասենեակը՝ ապահովագրական իրաւաբանութեանց հմուտ փաստաբաններու և փորձառու ապահովագրիչներու վարչութեան ներքեւ կազմուած ըլլալով՝ կը տանձնէ ապահովագրական գործառնութիւններ առանց բացառութեան և կը տեղեկացնէ հասարակութեան ապահովագրութեանց հետ առնչութիւն ունեցող զանազան խնդիրները և ցոյց կուտայ յարմարագոյն ընտրութիւնը։

Հետեւաբար կը յորդորենք այն ամէն անձերը որոնք ապահովագրական ո և է գործառնութիւն մը ունին կատարելիք՝ այլեւ դիմելէ առաջ օգտուիլ մեր նոր ձեռնարկին առաւելութիւններէն և մեր խնամքին յանձնեն իրենց գործերը. իսկ անոնք որ միջնորդներու (courtiers) ձեռքով կ'ընեն և կամ կը փափաքին կնքել իրենց ապահովագրութիւնները, կրնան այն միջնորդներուն միջոցաւ մեզ դիմել, որպէսզի եւս այս վերջինները կրնան պատուաւոր ըլլալ ամէն կերպով, բայց ագիտանալով թէ ոչ միայն՝ գրեթէ միօս ապահովագրութեանց գիտական հանգամանքները (La technique de l'assurance), կրնան առաջարկել այն տեսակ պայմաններ՝ որոնք ապահովագրելին միջոցներուն և դիրքին հետ համաձայն չըլլանան. — սուրբ յառաջ պիտի գայ անխուսափելիօրէն վնասակար արդիւնք մը։

Ապահովագրական Տեղեկատուութեանց արուեստագիտական գրասենեակի

Տնօրէն — Տէր
ՄԻՀՐԱՆ ՋԻԹՃԵԱՆ — ՎԱՀԱՆ ԵԿԱԻՕՖ

Ծանօթ.— Ապահովագրական տեղեկատուութիւններ, նպատակ ունենալով ապահովագրելը իրազեկ ընել, — առանց նիւթական փոխարինութեան են։
13—50

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

VICTORIA DE BERLIN

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853ԻՆ

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔՇԻ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ապահովագրական ամէն տեսակ գործեր կ'ընէ
ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Ցամաքային Եւրոպայի ամէնէն ազօր Ընկերութիւնն է

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	7,500,000	ֆրանկ
ՊԱՀԵՍՏ. 1904ին	59,891,604	»
ԸՆԴՀ. ԳՈՑԷ 1904ին	605,718,205	»

Ընթացիկ ապահովագրութիւն 1903ին ֆր. 1,491,279,236

Միակ ընկերութիւնը որ ամէն տարի 3 % չահաբաժին կը վճարէ արուած բռիմներուն համար

Ապահովագրութիւն ՇԱԳԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ, ԹՐԻՆԷԼԻ եւն. արիածներու դէմ, չաքաթական Մէկ ՏՐԱՆՇԷՆ սկսեալ կամաւոր վճարումներով միմիայն մէկ տարուան համար։

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ — ԱԼԵՔ. ՃՕՇԿՈՒՆ
50—11 — 3—4, Գալաթիա, Պէրէքէթ խան (Տէօյլ Պանճի դիմաց)

ՄՕԶԱՅԻԳ ՎԷ ԱԼԶԸ

ԻՄԱԼԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՊԷՕՅԻՐՔ ՓԱՊՐԻՔԱ ՎԷ ԷՏԻՎԱԹԸ ԻՆՇԱՒՅԻԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ ՀԱՃԱԻ ՊԱՂՏԱՍԻՍ ՏԷՅԻՐՄԷՆՃԵԱՆ ՎԷ ՄԱԽՏՈՒՄԱԼԱԲԸ

Այսգմա Գաբու ճասսխսիճսի Թուղրանբլարտա Թիւրպէի Շերիֆի մուբբասըլ Նօ. 510 վէ Կալաթատա Իէրճսիմսի Բազարբնտա Սօրկանբլար իչէրիսիճսի Նօ 2

Սօն սիզէմտէ պուխարլա քիչատ իթմէշ օլուղումուզ Փապրիքամզաա, Էվրօբատան ճէլա իթմէշ օլուղումուզ ուտտալար վարբաար լէլ իմայ իթմէքտէ պուլունսուղումուզդ հէր նէվ մազայիչ-Զէնի վէ մազայիք-մալթա, ներտիվէն պատամաղը, փասատ իչուն տիման արմէ ատուելի իւզրէ գասալամ, բուսրել արասընա վօլթօ, տիվար իւսթիւնէ քիրէքլէ, փէրմէքլէգ, պապա վէ տաքալարը էնվայի քատէմ խատ վէ մուսլուք վէ թէքէ թաշլարը՝ զարը իչ պէրապէր, հավուզ իչուն ֆիտէկ, վէ փէնեէրէ տապանարը վէ սայրէնին մէթանէթի, էչի ֆէն վէ մրմար վէ միհէչտաս էֆէտանէր թաստիք օլունսուղսա կիպի, ֆապրիքամզդ վէ մաղազէ գարտաշանա տախի թէկմիլ իսթիմէքտէ տիր։ Հէր տուրլու մազայիք իւզերինէ սիփարիշ արնէպ ազ միւռաէթ զարֆ նասթելիմ օլունսուղը կիպի, ինչարթա տյա քիրէմա, տալը, չոխաչ օլիք. մէր էր վէ Մարսիլիա թաշլարը, էսվայի թրուրու չավալ չիմէնթօլարը, էգզիսմէտ պիրինճի նէվ քարտաշ մազալը Լոնտոն յինէնթօսը տախի էվվէլ ֆիտալա մազազամզդան ֆիրսաթթ օյ նուր։ Մաղազամզդան իչթիրա օլունան մալէրի բէք էնվէն պիր իսթիրթիլ մանսիսէ կէօնտէրմէքտէ օլուղումուզը տախի այրճա վան իսէրիզ։

Թաշրա օրիարրշաթը տախի քիմալը իչթիմամ վէ տիւրթիլ իսթա իսիլիր։

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԸՆՏԻՐ ՇՕՓՕԼԱՑԻ, ԶՈՒՏ ԳԱԳԱՌ

Յ ԳՈՐԾԱՆՈՑ
ԼՕՔԼ (ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ) ՄՕՐԳՕ (ՖՐԱՆՍԻԱ)
ԶՕ ԵՖԼԱԳՐԱՍ
ԵՒ
ՊԱՏԻՈՒ ՎԿԱՑԱԳԻՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ
Ի ԲԱՐԻԶ ԵՒ Ի ԼՈՆՏՈՆ
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ
Աշխարհի գլխաւոր քաղաքներու մէջ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՇՕՓԼԱ ԿԱԹՈՂ, ԳԼԱՌԻՍ

Կը ծախուի Բերա, ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ մեծ վաճառատունին մէջ որոնք անուանի են իրենց ծախած առաջնակարգ ապրանքներուն համար, ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, ԲԱՐԲԻ

Գալաթիա, անուշվաճառ Ս. ՄԻՏՅԱՆ. Հարաճէի փողոց ՀԱՍԻՐՕՎԻՍ ԵՒ ՋՕՔԱՍ, Թէյի մթերանոց. ՔԱՅԷ ՏԻՒ ժէնի, կամուրջին մօտ Պոլիս, Ց.Դ.ՃԳՆԱՒՈՐԵԱՆ ՈՐԴԻՐ մթերանոցին մէջ մաքրին խօտ —Անուշվաճառէ. Մարբի, կամուրջին մօտ. ՔԵԱԶԻՄ ՊԷՅԻ գեղի մթերանոցը, եէնի ճամի, Ալի ՃԱՒԻՇ, Գալէգ Բազար, ԱՆԹՕՆԻԱՏԻՍ

Գործակալ, Է. ՏԷՐԱՌԷՍ, Անգլիատի խան, Գալաթա.
Գլաւոր ոսոխոյն ծառաւ չքներ մարդ 50—37

ՀԱՃԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱԳԵՐՑԻ ԵՒ ԻՐԻՆԻՄ ԻԱՑԾՂԱՆԸ

Սերպայէն ներածուած խայծղանի չորերուն ամէնէն նախամեծարը, այս խայծղանը, որ Օունսատանի Աբուսեաթց Ցուցասանդէսէն արժանիքի արծաթ չքանչանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ ատամոցը չխանգարեր։ Օսմանեան երեւելի բժիշկներու գնահատանքն արժանացած է, և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խորասանեան էֆէնտիյէ։ Այս խայծղանը եթէ տասնի դգալով մը խմբուելիք ջուրին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի ստամոքսի հիւանդութեանց դէմ կը պայքարէ մարդը։

Արգասաբեր կը բուժէ հազը, հարբուխը, փտերքի իլաւանքները, պոռնկիթը, գժուարաշնչութիւնը, Թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մարթի հիւանդութիւնները և ծնողական գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մարբաղազանի ամէն մեծ գեղարաններու և գեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Գալաթայ համար գինն է 5 գանկիան։ 28—50

ՏՔԹ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ. մարթի, գաղղիական ախտի, արանց և կանանց ծնողական գործարաններու։

Ցիչեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գալաթասարայի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնպէս տարածուած էին, և որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձերը բրած է, և ասոր կնքարով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարտաք գատու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պահճէ Գարա. Միքաքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որպէսզի ալ հինցած ըլլան։ 20—10

Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատներու։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, վատայ, հիւանդկոխ աղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թարմալ, զըւարթ, կայտառ աղաք մնծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանազան կարգի հիւանդութեանց դէմ պայքարելու համար, անհրաժեշտ էր աղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց արաւելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ, ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժիշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՏՕՍՏԱՖԱԹԻՆ ՖԱՍԼԻԷՆԻ սնուցանել զայն։

Տղակը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՏՕՍՏԱՖԱԹԻՆ ՖԱՍԼԻԷՆԻՐ և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնար և կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ սկսայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մատնոց ըլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ աղայ յատուկ սկսայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ սակայն աղակը առանց ոչ է հիւանդութեան սկսան հանեց, խաղալով, ցատկելով և չարունակեց ամբիլ ու զօրանալ։

ՏՕՍՏԱՖԱԹԻՆ ՖԱՍԼԻԷՆԻՎ հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ, ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառոյգ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՏՕՍՏԱՖԱԹԻՆ ՖԱՍԼԻԷՆԻՎ մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Գոնտարթ փողոց Թ. 17
ՄԱՐԳՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՏՕՍՏԱՖԱԹԻՆ ՖԱՍԼԻԷՆԻՐ կը ծախուի Կ. Գալաթայ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 16—26

ՄԷՎԼԻՄԸ ՍԱՅՖԷ ՄՍԽՈՒՆ

Ստամպոլցա Մահմուտ Փաշայա Եալտրզ խանը իրրիսաիճսի

ՊԷՕՅԻՐՔ ԶՈՒՌԱ ՏԷԲՕՍԸ ԷԼՊԻՍ ԼԻՔ ԳՈՒՄԱՇԼԱՐ ՍԷՐԿԻՍԻ

Հապը էլպիսէ իսթիմալինէ էվէլքի գասար տէվամ ուզ մրը վէ իլէրատ հապը էլպիսէ լապիս օյան հէր կէօրիւմէյէնէք տիր, պունան ոէպկի իսէ՝ էվվէլա զէնանըմզին ուսթալարը Թէրզիլիք սէնասաթընը իլէրի կէօհիւրմիւշլէր վէ պէտէլը իսմալ իսէ պիրաքիս Թէսէնին իսէմիս տիր, սանկի՝ Թիճճար պիզգաթ էվրօբատա ազիմէթլէ ֆապրիգալարտան էն ալա էմմաեը բէչին բարա վէ էհվէն ֆիտալա պիլիրիմիրա կէօհիւրուպ սաթմագա վէ սամամ միւշթէրիլերինի միսթիֆիա վէ մէհմուն իլէմէքտիրլէր։

Իմթէ պու սուրէթլէ ինկիլդ վէ ֆրանսըզ ֆապրիգալարընան Թէտարիք իլէ իսաա, իսիլ միզ դայէթ նէֆիս էլպիսէլիք գումաշլարան վէ պու խուսուսա մէվմիմը սայֆէ մախսուս ինկիլդ ֆանթէզի պինէրէք էլպիսէլիք գումաշ բարչալարը իլէ Թէրթիպ իսիլմիշ օյան պու սէրկիսի պիլասասա Թէչրիթի